

ศักยภาพของมณฑลยูนนานในการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมกับประเทศไทย

อรวรรณ นักปราชญ์*

สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประเทศไทย

The Potential of Yunnan Province in Economic and Industrial Connectivity with Thailand

Orawan Nugprachaya*

Institute of East Asian Studies, Thammasat University, Thailand

* Corresponding author e-mail: orawan@asia.tu.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพทางเศรษฐกิจของมณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน พร้อมทั้งประเมินโอกาสของการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจระหว่างมณฑลยูนนานกับประเทศไทย โดยพิจารณาในมิติทางเศรษฐกิจ การค้า อุตสาหกรรม และการคมนาคมขนส่ง การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพจากการทบทวนวรรณกรรม เอกสารงานวิจัย ข้อเขียนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา และเอกสารทางราชการที่เกี่ยวข้องกับนโยบายเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ตลอดจนเส้นทางการคมนาคมขนส่ง และตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจ โดยใช้การวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) และแบบจำลองเพชร (Diamond Model) เป็นกรอบในการศึกษา ผลการศึกษา พบว่า ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของมณฑลยูนนานเป็นจุดแข็งเชิงยุทธศาสตร์ ในการเชื่อมโยงกับประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียใต้ การเติบโตทางเศรษฐกิจขยายตัวสูงและต่อเนื่อง ได้รับการขับเคลื่อนที่สำคัญจากแผนพัฒนาอุตสาหกรรมของมณฑล โอกาสในการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ มีความเด่นชัดใน 3 กลุ่ม อุตสาหกรรม ได้แก่ อุตสาหกรรมการเกษตร ยูนนานและไทยมีโอกาสร่วมมือและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ในการพัฒนาพืชผลที่มีความคล้ายคลึงกัน อุตสาหกรรมการผลิตอุปกรณ์ชิ้นสูง มีโอกาสเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานและร่วมลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษด้านเทคโนโลยีขั้นสูงของยูนนาน และอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความพร้อมของแรงงานทักษะสูงของไทยสามารถตอบสนองและรองรับอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: มณฑลยูนนาน, เศรษฐกิจและอุตสาหกรรม, การวิเคราะห์ SWOT, แบบจำลอง Diamond Model, ข้อริเริ่มสายแถบและเส้นทาง, ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจไทย-จีน, การเชื่อมโยง

Abstract

This research aims to analyze the economic potential of Yunnan Province, the People's Republic of China (PRC), and evaluate the feasibility of economic, trade, industrial, and transportation linkages with Thailand.

Employing a qualitative methodology based on comprehensive literature reviews, policy documents and other works related to economic and industrial policies, transportation routes and economic indicators, the study utilized the SWOT analysis and Diamond Model as core analytical frameworks. Findings reveal that Yunnan's geographical location constitutes a critical strategic strength for regional connectivity, particularly with Southeast and South Asia. The province demonstrates sustained, robust economic expansion, driven effectively by the targeted provincial industrial development plans. Linkage prospects are evident across three key sectors including the agriculture, advanced manufacturing and wellness tourism sectors. In agriculture, shared cultivation patterns of certain crops offer substantial avenues for enhanced cooperation and knowledge transfer between Thailand and Yunan. Secondly, the advanced manufacturing sector presents opportunities for supply chain integration and joint ventures within Yunnan's high-tech special economic zones. Crucially, in wellness tourism, Thailand's high-skilled labor has strong potential to respond, enabling efficient support for this sector and related service industries.

Keywords: Yunnan Province, Economic and Industrial, SWOT Analysis, Diamond Model, Belt and Road Initiative (BRI), Thailand-China Economic Relations, Connectivity

บทนำ

มณฑลยูนนาน นับว่าเป็นมณฑลที่เป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ทางตะวันตกเฉียงใต้ของจีน เนื่องจากสามารถเชื่อมโยงกับมณฑลขนาดใหญ่ทางตะวันตกของจีน และมีพรมแดนติดต่อกับเมียนมา เวียดนาม และลาว ทำให้ยูนนานเป็นประตูสู่อาเซียนที่สามารถเชื่อมต่อเศรษฐกิจ การคมนาคม และการขนส่งสินค้าทางบกระหว่างจีนและประเทศสมาชิกอาเซียน รวมถึงเอเชียใต้ได้ นอกจากนี้ มณฑลยูนนานยังเป็นมณฑลที่อยู่ใกล้ประเทศไทยมากที่สุด เชื่อมโยงผ่านเส้นทาง R3A ผ่านสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 4 (เชียงของ-ห้วยทราย) ใช้เวลาเดินทางเพียง 4-5 ชั่วโมง ระยะทางรวม 247 กิโลเมตร (Thailand Board of Investment [BOI], 2018)

นอกจากนี้ ยูนนานถูกกำหนดให้เป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงสู่เอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภายใต้ข้อริเริ่มสายแถบและเส้นทาง (Belt and Road Initiative: BRI) ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญของจีนในการสร้างรูปแบบความร่วมมือทางเศรษฐกิจของจีนกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก โดยเน้นการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเชื่อมต่อและขยายการค้าและการลงทุนข้ามภูมิภาคต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้การผลิต การค้า และการลงทุนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ (Santasombat, 2023, p. 13) อีกทั้งจีนยังได้ส่งเสริมและกำหนดเป้าหมายการพัฒนาในแต่ละมณฑล เพื่อให้มณฑลและเมืองต่าง ๆ เชื่อมโยงกับโลก ภายใต้ข้อริเริ่มดังกล่าว

สำหรับด้านเศรษฐกิจ ยูนนาน นับว่าเป็นมณฑลขนาดใหญ่ที่มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจสูงอย่างต่อเนื่อง โดยมีผลิตภัณฑ์มวลรวมของมณฑลหรือ GRP (Gross Region Product) ในปี ค.ศ. 2024 คิดเป็นร้อยละ 2.40 ของ GDP รวมของจีน (China Statistical Yearbook, 2024) อีกทั้งมีขนาดเศรษฐกิจโตเป็นอันดับ 18 จากมณฑลทั้งหมดของจีน (Thailand

Business Information Center in China, 2025) นอกจากนี้ มณฑลยูนนาน ยังมีเป้าหมายเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมที่เน้นการพัฒนาตามข้อริเริ่มสายแถบและเส้นทาง (BRI) และนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมสู่ยุค 4.0

จากมณฑลยุทธศาสตร์ทางตะวันตกเฉียงใต้ของจีน ประจักษ์สำคัญเชื่อมมณฑลขนาดใหญ่ทางตะวันตกของจีน ศูนย์กลางการเชื่อมโยงสู่เอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงอย่างต่อเนื่อง และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่เน้นการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคอาเซียน รวมถึงแผนการพัฒนาอุตสาหกรรมของมณฑลด้วยเทคโนโลยีขั้นสูงและวัฒนธรรมใหม่ ๆ ของยูนนาน ซึ่งเป็นจุดเด่นและข้อได้เปรียบที่ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพของมณฑลยูนนานในประเด็นด้านเศรษฐกิจ การค้า อุตสาหกรรม และการคมนาคมขนส่งที่เชื่อมโยงสู่ไทย เพื่อแสวงหาแนวทางการพัฒนาความเชื่อมโยงระหว่างกัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 ของไทย ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ในประเด็นโครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมไทย เชื่อมโลก และอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต (Office of the National Economic and Social Development Council, 2017) อีกทั้งเพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแนวทางการเชื่อมโยงและโอกาสการเชื่อมโยงด้านอุตสาหกรรมที่เจาะลึกมณฑลยูนนาน และนำมาซึ่งประโยชน์ต่อภาคเอกชนไทยและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลจากการศึกษาไปประกอบการตัดสินใจทำธุรกิจ การค้า และการลงทุนในมณฑลยูนนาน และเป็นแนวทางในการลงทุนและร่วมลงทุนระหว่างอุตสาหกรรมไทยและจีน ทั้งในประเทศไทยและมณฑลยูนนานต่อไป

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพของมณฑลยูนนานด้านเศรษฐกิจ การค้า อุตสาหกรรม และการคมนาคมขนส่ง
2. วิเคราะห์และประเมินโอกาสการเชื่อมโยงด้านเศรษฐกิจ การค้า อุตสาหกรรม และการคมนาคมขนส่งระหว่างยูนนานกับไทยพร้อมข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

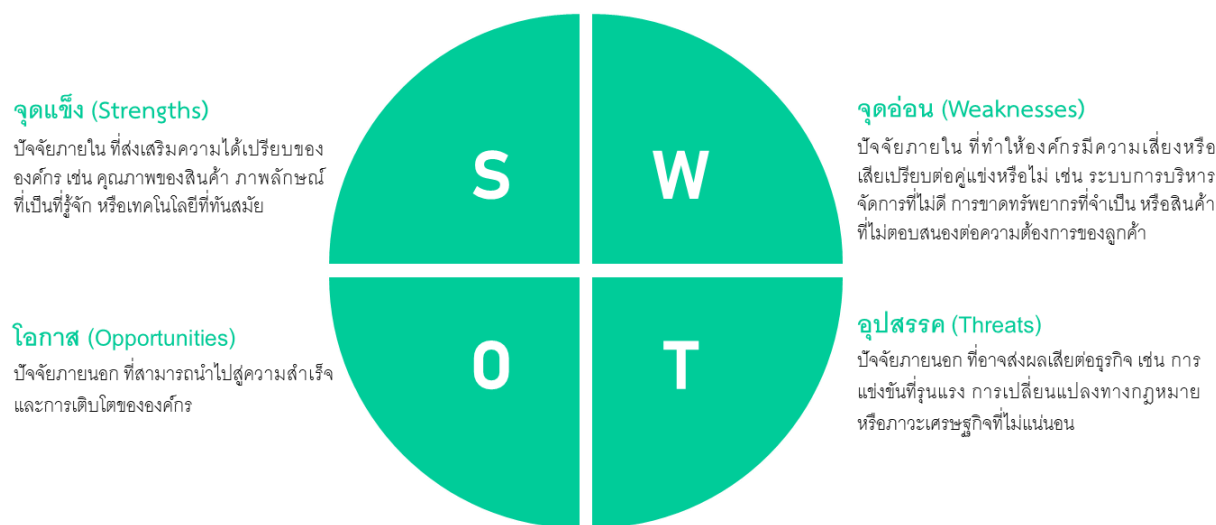
การทบทวนวรรณกรรม

1. ทฤษฎีการวิเคราะห์ที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ SWOT ถูกนำเสนอโดย อัลเบิร์ต เอส ฮัมฟรีย์ (Albert S. Humphrey) ในปี ค.ศ. 1960 เป็นเครื่องมือสำหรับการประเมินสถานการณ์ขององค์กรหรือโครงการ รวมถึงนำมาใช้สร้างกลยุทธ์ขององค์กรในการแข่งขัน เพื่อนำไปสู่การวางแผนและกำหนดทิศทางในอนาคต โดยเชื่อมโยงระหว่างสภาพแวดล้อมภายในหรือปัจจัยภายใน (Internal Factors) กับสภาพแวดล้อมภายนอกหรือปัจจัยภายนอก (External Factors) (Teoli et al., 2023) มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) จุดแข็ง (Strengths) คือ คุณลักษณะเชิงบวก ที่ให้องค์กรได้เปรียบเหนือกว่าองค์กรอื่น ๆ และคู่แข่ง (2) จุดอ่อน (Weaknesses) คือ คุณลักษณะเชิงลบ ที่ทำให้เกิดการเสียเปรียบ (3) โอกาส (Opportunities) ลักษณะเชิงบวกที่ทำให้เกิดสถานการณ์ที่เอื้อประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมในการแข่งขันที่ส่งผลกระทบต่อองค์กร และ (4) อุปสรรค (Threats) ลักษณะที่เป็นภัยคุกคามหรือสถานการณ์ที่มีแนวโน้มที่ส่งผลการดำเนินการขององค์กรในเชิงลบ (Gürel & Tat, 2017)

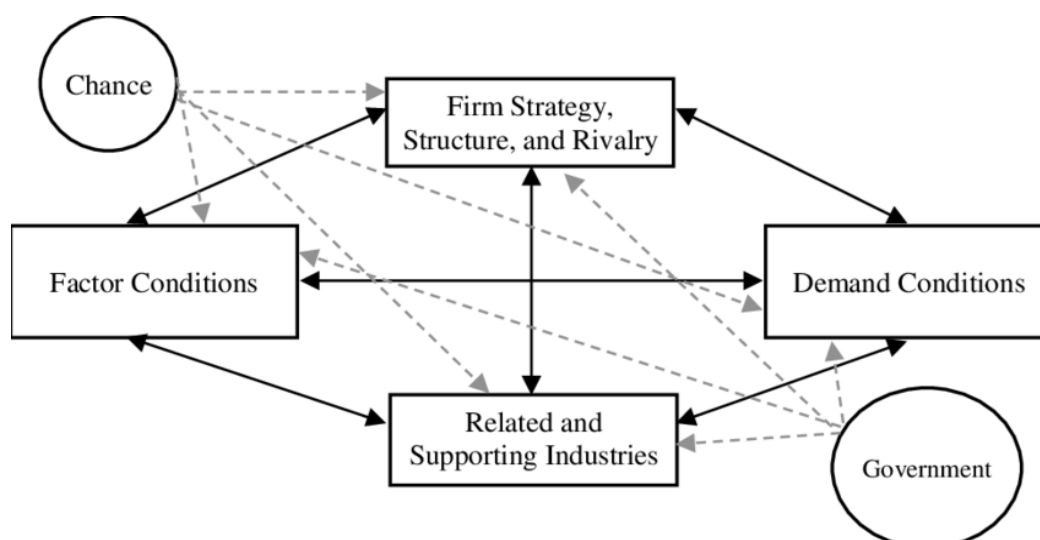
นอกจากนี้ จุดแข็ง (Strengths) ยังเป็นปัจจัยภายในที่ส่งเสริมความได้เปรียบขององค์กร เช่น คุณภาพของสินค้า ภาพลักษณ์ที่เป็นที่รู้จัก หรือเทคโนโลยีที่ทันสมัย และจุดอ่อน (Weaknesses) คือ ปัจจัยภายใน ที่ทำให้องค์กรมีความเสี่ยง

หรือเสียเปรียบต่อคู่แข่งหรือไม่ เช่น ระบบการบริหารจัดการที่ไม่ดี การขาดทรัพยากรที่จำเป็น หรือสินค้าที่ไม่ตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า โอกาส (Opportunities) คือ ปัจจัยภายนอกที่สามารถนำไปสู่ความสำเร็จและการเติบโตขององค์กร และอุปสรรค (Threats) คือ ปัจจัยภายนอกที่อาจส่งผลกระทบต่อธุรกิจ เช่น การแข่งขันที่รุนแรง การเปลี่ยนแปลงทางกฎหมาย หรือภาวะเศรษฐกิจที่ไม่แน่นอน (Central Bank of Montenegro, 2016)

รูปที่ 1 แนวคิดการวิเคราะห์ SWOT (SWOT analysis concept)

แบบจำลอง Diamond Model เป็นแบบจำลองสำหรับวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันของประเทศหรืออุตสาหกรรมในประเทศนั้น เป็นแนวคิดของ Michael E. Porter ในปี ค.ศ. 1990 แบบจำลองมีปัจจัยที่ใช้วิเคราะห์ 4 ปัจจัย ได้แก่ (1) ปัจจัยในการผลิต (Factor Conditions) ซึ่งอ้างอิงตามทฤษฎีเศรษฐกิจศาสตร์ เพื่อวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของภูมิภาคหรือประเทศ ประกอบด้วย ทรัพยากรบุคคล โครงสร้างพื้นฐาน เทคโนโลยี การบริหารจัดการ และทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้สามารถปรับใช้ให้ตรงกับประเด็นปัญหาที่ต้องการศึกษา (2) เงื่อนไขด้านอุปสงค์หรือความต้องการ (Demand Conditions) เป็นลักษณะของความต้องการสินค้าและบริการของอุตสาหกรรมภายในประเทศและตลาดต่างประเทศ (3) อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและอุตสาหกรรมสนับสนุน (Related and Supporting Industries) ประกอบด้วย อุตสาหกรรมต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ รวมถึงความสามารถในการทำ Cluster และ (4) บริบทของการแข่งขันกับและกลยุทธ์ (Firm Strategy Structure, and Rivalry) ซึ่งประกอบด้วย ประสิทธิภาพการผลิต การลงทุน ความยั่งยืนของอุตสาหกรรม และการแข่งขันกับคู่แข่ง นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยภายนอกที่มีบทบาทสำคัญต่อการเกิดความได้เปรียบเสียเปรียบทางการแข่งขันของประเทศอีก 2 ส่วน คือ รัฐบาล (Government) และโอกาสหรือเหตุสุดวิสัย (Chance) (Vlados, 2019)

รูปที่ 2 แนวคิดแบบจำลอง Diamond Model (Diamond model concept)

2. การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับจีนและมณฑลต่าง ๆ ของจีน/การศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพ

การทบทวนวรรณกรรมในส่วนนี้เกี่ยวข้องกับจีนและมณฑลต่าง ๆ ของจีน รวมถึงการศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพ ซึ่งนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย โดยมีงานวิจัยหลายชิ้นที่ศึกษาศักยภาพด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม รายมณฑลของจีนและโอกาสการเชื่อมโยงด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมระหว่างมณฑลของจีนกับประเทศไทย

Office of Industrial Economics (2014) ศึกษาขนาดที่มีศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจของจีน ภายใต้ โครงการพัฒนาความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมกับประเทศเพื่อนบ้าน (ยุทธศาสตร์การพัฒนาคือความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมกับประเทศจีนรายมณฑล ระยะที่ 1) ผลการศึกษา พบว่า เชียงไฮ่ อันฮุย หูเป่ย์ ฉงชิ่ง และเสฉวน เป็นมณฑลที่มีศักยภาพ จากการประเมินข้อมูลทางเศรษฐกิจของพื้นที่และประสบการณ์ของผู้ประเมินที่มีความเชี่ยวชาญในเชิงพื้นที่ ด้วยหลักเกณฑ์ ด้านต่าง ๆ ได้แก่ มูลค่าทางเศรษฐกิจ ความพร้อมในการลงทุนของภาคอุตสาหกรรม โอกาสทางอุตสาหกรรม ซึ่งแต่ละ มณฑล มีศักยภาพที่แตกต่างกัน (1) เชียงไฮ่ มีอุตสาหกรรมที่มีการเติบโตเชิงมูลค่า ได้แก่ อุตสาหกรรมประหยัดพลังงาน อุตสาหกรรมสารสนเทศสมัยใหม่ อุตสาหกรรมผลิตยา สมุนไพร และชิ้นส่วนประกอบพลังงานใหม่ วัสดุใหม่ และรถยนต์ที่ใช้ พลังงานใหม่ (2) มณฑลฉงชิ่งไฮ่ เป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งที่สำคัญแห่งหนึ่งของจีน ทั้งทางบก น้ำ อากาศ และ ทางราง (3) มณฑลอันฮุย มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในอัตราสูง อุตสาหกรรมหลัก ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตอุปกรณ์ คอมพิวเตอร์อุปกรณ์สื่อสารและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมแปรรูปโลหะที่ไม่ใช่เหล็ก อุตสาหกรรมผลิต อุปกรณ์ทั่วไป อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์จากแร่โลหะ อุตสาหกรรมผลิตสารเคมีและเคมีภัณฑ์ อุตสาหกรรมผลิตอุปกรณ์ ไฟฟ้าและเครื่องจักร อุตสาหกรรมแปรรูปอาหารเกษตร และอุตสาหกรรมยานยนต์ (4) มณฑลหูเป่ย์ มีความเจริญเติบโตทาง เศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรมในอัตราสูงและต่อเนื่องจากความได้เปรียบในเรื่องพื้นฐานอุตสาหกรรมที่อยู่ในเกณฑ์ดี มีอุตสาหกรรมหลัก อาทิ การแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร การผลิตเครื่องดื่ม ผลิตชา สิ่งทอ เคมีภัณฑ์และวัตถุดิบทางเคมี วัสดุ ก่อสร้างเหล็ก โลหะและอะไหล่ เครื่องจักรอุปกรณ์ที่ใช้ทั่วไป รถยนต์ เครื่องกำเนิดไฟฟ้า อุปกรณ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (5) ฉงชิ่ง เป็นมหานครขนาดใหญ่ทางภาคตะวันตกของจีนที่มีศักยภาพดึงดูดการลงทุนมากที่สุด เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจ ของเขตต้นน้ำฉางเจียง มีความพร้อมของโครงข่ายคมนาคมและโลจิสติกส์ เป็นหนึ่งในฐานอุตสาหกรรมเก่าแก่ของจีน และ

ความสามารถทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีที่แข็งแกร่ง และสุดท้ายมณฑลเสฉวนได้ถูกกำหนดให้เป็นศูนย์กลางการคมนาคมทางรางของภาคตะวันตกของจีน

Office of Industrial Economics (2016) ได้ศึกษามณฑลที่มีศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจของจีนในระยะที่ 2 ภายใต้ โครงการพัฒนาความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมกับประเทศเพื่อนบ้าน (ยุทธศาสตร์การพัฒนาความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมกับประเทศจีนรายมณฑล ระยะที่ 2) ซึ่งเป็นงานวิจัยที่ต่อเนื่องจากปี ค.ศ. 2014 จากการศึกษา พบว่า มณฑลเป้าหมายที่มีศักยภาพ ได้แก่ มณฑลกวางตุ้ง ผู้เจี้ยน เจ้อเจียง เจียงซู และชานตง และอุตสาหกรรมเป้าหมายที่มีศักยภาพ ในมณฑลกวางตุ้ง คือ อุตสาหกรรมยางพารา มณฑลผู้เจี้ยนและเจ้อเจียง คือ อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องแต่งกาย มณฑลเจียงซู คือ อุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และอุตสาหกรรมมันสำปะหลัง สำหรับมณฑลชานตง อุตสาหกรรมเป้าหมาย คือ ยางพารา ในการศึกษาทำการวิเคราะห์ศักยภาพของแต่ละมณฑลใน 7 ด้าน ได้แก่ (1) ศักยภาพทางเศรษฐกิจของมณฑล พิจารณาจาก GDP รายมณฑล (2) ศักยภาพด้านอุตสาหกรรมของมณฑล พิจารณาจาก GDP รายมณฑลของภาคอุตสาหกรรม (Chinese Provincial Gross Domestic Product [Industry]) (3) ศักยภาพด้านการลงทุนจากต่างประเทศ พิจารณาจากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) (4) ศักยภาพด้านแรงงาน พิจารณาจากจำนวนแรงงานภาคการผลิตและค่าจ้างเฉลี่ย ซึ่งวิเคราะห์จากสัดส่วนจำนวนแรงงานภาคการผลิตรายมณฑล ต่อจำนวนแรงงานภาคการผลิตของจีน และค่าจ้างแรงงานเฉลี่ย (5) ศักยภาพของเขตอุตสาหกรรม พิจารณาจากการจัดประเภทของ China Knowledge และขนาดพื้นที่เขตอุตสาหกรรม (6) ศักยภาพจากโอกาสการเชื่อมโยงของเส้นทางจากโครงการเส้นทางสายไหม (One Belt One Road: OBOR) พิจารณาจากการผ่านมณฑลของโครงการ OBOR และ (7) ศักยภาพด้านการค้าชายแดน พิจารณาจากมณฑลที่มีเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน (Border Economic Zones)

งานวิจัยทั้งสองชิ้นข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่าศักยภาพด้านอุตสาหกรรมของแต่ละมณฑลของจีนมีความหลากหลายและแตกต่างกันตามบริบทและจุดแข็งจุดอ่อนของแต่ละมณฑล รวมถึงหลักเกณฑ์และตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจที่ใช้ในการวิเคราะห์สามารถสะท้อนและประเมินศักยภาพด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของจีนได้อย่างครบถ้วนซึ่งสนับสนุนแนวทางการศึกษาสำหรับผู้วิจัย

Phanishsarn (2006) งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพที่เน้นการวิเคราะห์ศักยภาพของการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับมณฑลตะวันตกเฉียงใต้ของจีน ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ มณฑลเสฉวน มณฑลยูนนาน และเขตปกครองตนเองกว่างซี วัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ การประเมินความสำคัญและศักยภาพทางเศรษฐกิจของมณฑลจีนเหล่านี้ เพื่อวิเคราะห์โอกาสและข้อได้เปรียบของไทยในการเพิ่มพูนความสัมพันธ์กับจีนให้มากยิ่งขึ้น การศึกษาใช้การรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการทางเอกสารและการเก็บข้อมูลภาคสนาม และนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้กรอบแนวคิด Interconnecting Diamonds Model ของ Porter (1990) เป็นเครื่องมือหลัก ผลการศึกษาได้จำแนกปัจจัยสำคัญ 6 ด้านที่ขับเคลื่อนการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับมณฑลตะวันตกเฉียงใต้ของจีน โดยปัจจัยหลัก 4 ประเภทที่ต้องพิจารณาในการประเมินศักยภาพการเชื่อมโยง ได้แก่ (1) เงื่อนไขด้านปัจจัยโมดิกันท์ (Factor Conditions) (2) เงื่อนไขด้านอุปสงค์ (Demand Conditions) (3) อุตสาหกรรมหลักและเกี่ยวเนื่อง (Core and Related Industries) และ (4) บทบาทรัฐบาล (Role of Government) นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยที่ต้องให้ความสำคัญ เช่น สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ (Business Context)

ซึ่งรวมถึงประเด็นด้านระบบศุลกากรและระดับการเปิดกว้างที่แตกต่างกัน และปัจจัยที่ไม่ใช่เศรษฐกิจ (Non-Economic Factors) เช่น วัฒนธรรม ศาสนา และปัญหาภาษาจีนกลาง แนวทางการเชื่อมโยงและผลประโยชน์ งานวิจัยชิ้นนี้สรุปว่าการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจดังกล่าวสามารถเกิดขึ้นได้ในรูปแบบของความร่วมมือระหว่างรัฐบาลต่อรัฐบาล หรือเอกชนต่อเอกชน การเชื่อมโยงนี้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ ที่เกิดจากความแตกต่างในเงื่อนไขปัจจัยของแต่ละฝ่าย ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มทุนมนุษย์และการเข้าถึงตลาดขนาดใหญ่ของทั้งจีนและไทย ทั้งนี้ การเชื่อมโยงและร่วมมือจะก่อให้เกิดโอกาสทางเศรษฐกิจและส่งผลให้ประเทศทั้งสองฝ่ายได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกันมากขึ้น งานวิจัยชิ้นนี้สามารถช่วยสนับสนุนการดำเนินงานวิจัยในส่วนการวิเคราะห์และประเมินโอกาสการเชื่อมโยงด้านเศรษฐกิจ การค้าอุตสาหกรรม และการคมนาคมขนส่งระหว่างยูนิยกับไทยพร้อมข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ด้วยเครื่องมือที่ใช้วิเคราะห์และแนวทางในการวิเคราะห์

Zhang and Liu (2019) ศึกษาปัจจัยการขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจของมณฑลยูนนาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระบุปัจจัยหลักที่ส่งผลกระทบต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในมณฑล (GRP) โดยมุ่งเน้นการไขข้อขัดแย้งที่ว่ามณฑลยูนนานจะมีอัตราการเติบโตของ GRP สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศจีนในช่วงปี ค.ศ. 2012 ถึงปัจจุบัน (GRP สูงเป็นอันดับสามของประเทศในปี ค.ศ. 2017 และ 2018) แต่ลำดับ GRP โดยรวมของมณฑลยังคงอยู่ในระดับกลางถึงล่าง (อันดับที่ 21 จาก 31 มณฑลในปี ค.ศ. 2017) ซึ่งสะท้อนถึงช่องว่างทางเศรษฐกิจที่สำคัญที่ต้องได้รับการวิเคราะห์ การศึกษานี้ใช้ การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression) โดยใช้โปรแกรม Eviews เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลอนุกรมเวลาตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000-2016 ตัวแปรอธิบายที่นำมาทดสอบในเบื้องต้นมี 8 ตัวแปร ซึ่งครอบคลุมกลไกที่ขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การลงทุน การบริโภค และการส่งออก รวมถึงปัจจัยเชิงโครงสร้าง อาทิ การลงทุนในสินทรัพย์ถาวร (X1) ประชากรที่มีงานทำ ณ สิ้นปี (X2) การลงทุนจากต่างประเทศ (X3) ระดับการขยายตัวของเมือง (X4) โครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคม (X5) ระดับการศึกษา (X6) ยอดค้าปลีกรวมของสินค้าอุปโภคบริโภคทางสังคม (X7) และมูลค่าการส่งออก (X8) ข้อค้นพบเชิงประจักษ์ พบว่า ภายหลังจากการปรับแบบจำลองเพื่อแก้ไขปัญหาความสัมพันธ์เชิงพหุคูณ (Multicollinearity) ด้วยวิธี Stepwise Least Square และแก้ไขปัญหาความสัมพันธ์ในตัวเอง (Autocorrelation) ผลการวิเคราะห์สรุปได้ว่ามีเพียง 3 ปัจจัยเท่านั้นที่ส่งผลในเชิงบวกและมีนัยสำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของมณฑลยูนนาน ปัจจัยเหล่านั้น ได้แก่ ยอดค้าปลีกรวมของสินค้าอุปโภคบริโภค ประชากรที่มีงานทำ ณ สิ้นปี และมูลค่าการส่งออก สำหรับข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ควรมุ่งเน้นที่ใช้ประโยชน์จากปัจจัยที่พบว่ามีความสำคัญเพื่อเร่งการพัฒนาเศรษฐกิจ ได้แก่ เน้นการกระตุ้นอุปสงค์ภายในประเทศและการบริโภค ผ่านการปรับปรุงระบบประกันสังคมเพื่อลดการออมสะสม การปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมในประเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้แรงงานและพัฒนาแรงงานที่มีทักษะให้ตรงกับความต้องการทางสังคม และการเพิ่มความเข้มข้นในการส่งออก โดยใช้ประโยชน์จากสถานะของมณฑลยูนนานที่เป็น “ประตู” และ “สะพานเชื่อม” สู่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียใต้ ภายใต้งลยุทธ “One Belt & One Road” งานวิจัยชิ้นนี้ทำให้ผู้วิจัยเห็นภาพการเติบโตของยูนนาน และปัจจัยที่ส่งผลและขับเคลื่อนการเติบโต ซึ่งสามารถนำไปใช้วิเคราะห์ศักยภาพของมณฑลในส่วนของการพิจารณาตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจได้

Leetrakun (2022) วิเคราะห์ศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันทางการค้าของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 (เชียงใหม่ พะเยา แพร่ น่าน) กับประเทศจีนตอนใต้ โดยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) โดยประเมินศักยภาพด้วยการวิเคราะห์ SWOT และวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันของสินค้าส่งออกด้วยดัชนี RCA และ Market Share จากข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2561-2563 ผลการศึกษา พบว่า แนวโน้มมูลค่าการค้าระหว่างกลุ่มจังหวัดฯ กับจีนตอนใต้ มีทิศทางเพิ่มขึ้น และที่สำคัญ คือ พื้นที่กลุ่มจังหวัดฯ เกินดุลการค้ามาโดยตลอด โดยในปี พ.ศ. 2563 สัดส่วนการค้า ดุลการค้าคิดเป็นร้อยละ 171.18 ของภาพรวมการค้าผ่านแดนไทย-จีนตอนใต้ทั่วประเทศ สินค้าที่แสดงความได้เปรียบในการแข่งขันในตลาดจีนตอนใต้ ($RCA > 1$) ได้แก่ ข้าว สับปะรด ทุเรียน ลำไย ลิ้นจี่ ยางพารา และผลิตภัณฑ์แปรรูปจากยาง และศักยภาพเชิงพื้นที่ (SWOT) พบว่า ลักษณะทางกายภาพของกลุ่มจังหวัดที่ติดกับประเทศกลุ่ม GMS ทำให้เกิดความสะดวกในการทำการค้าข้ามแดนและมีระบบโลจิสติกส์ที่เชื่อมโยง แต่โครงสร้างเศรษฐกิจหลักในพื้นที่ไม่สอดคล้องกับสินค้าส่งออกและนำเข้า ซึ่งส่วนใหญ่มาจากพื้นที่อื่น ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์จากการค้าไม่เต็มที่ และมีโอกาส จากการได้รับแรงหนุนจากนโยบาย One Belt One Road ของจีน และการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ เช่น โครงการรถไฟรางคู่ อย่างไรก็ตาม พบว่ามีความท้าทายที่สำคัญ ทำให้สินค้าเกษตรสำคัญบางชนิด (เช่น ข้าวและยางพารา) มีแนวโน้มความได้เปรียบในการแข่งขัน (RCA) ลดลง นอกจากนี้ อุปสรรคสำคัญในช่วงที่มีการศึกษา คือ การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของงานวิจัยชิ้นนี้ คือ รัฐบาลควรมีกกลยุทธ์ส่งเสริมและปรับตัวในการผลิตสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออก โดยเน้นการสร้างกลไกเพื่อกระจายผลประโยชน์ จากการค้าระหว่างประเทศ ลงสู่พื้นที่กลุ่มจังหวัดให้ได้มากที่สุด

Zhao et al. (2009) ศึกษาความได้เปรียบในการแข่งขัน (Competitive Advantage) ของอุทยานซอฟต์แวร์ต้าเหลียน (Dalian Software Park: DLSP) ในประเทศจีน เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยเสนอแนวคิดที่ว่า คลัสเตอร์อุตสาหกรรม (Industry Clusters) เป็นการรวมกลุ่มทางภูมิศาสตร์ของบริษัทที่มีความเชื่อมโยงกันในพื้นที่ที่กำหนด จะมีความได้เปรียบในการแข่งขันในการพัฒนาอุตสาหกรรมได้นั้น ต้องมีทรัพยากรที่ฝังรากลึกอยู่ในระบบสถาบันท้องถิ่น (Local Institutional Systems) การศึกษานี้จึงใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ แบบกรณีศึกษา (Case Study) โดยใช้แบบจำลองเพชร (Porter's Diamond Model) ของ Porter (1990) และกรอบการวิเคราะห์ SWOT เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ และมีการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์ผู้จัดการใน DLSP เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกทางภาคปฏิบัติ ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ความได้เปรียบในการแข่งขันของ DLSP มีรากฐานมาจากความร่วมมือและการทำงานร่วมกันระหว่างสามองค์กรหลักของท้องถิ่น ได้แก่ ภาครัฐ (Government) ภาคอุตสาหกรรม (Industry) และสถาบันการศึกษา (Academia) โดยรัฐบาลต้าเหลียนมีบทบาทเด็ดขาด (Decisive Role) ในการจัดตั้งและพัฒนา DLSP โดยสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพสูง นโยบายสนับสนุนแบบ Top-down Development Guidance และนโยบายสิทธิพิเศษด้านภาษี เช่น การยกเว้นภาษี 2 ปีแรก และลดหย่อน 3 ปีถัดไป เพื่อกระตุ้นการเติบโตของบริษัทซอฟต์แวร์ นอกจากนี้ รัฐบาลยังให้ความสำคัญกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา (IP Protection) บทบาทของภาคอุตสาหกรรม พบว่า DLSP มุ่งเน้นไปที่ตลาดต่างประเทศและการส่งออก (Export-oriented) โดยมีความโดดเด่นอย่างยิ่งในด้านบริการเอาท์ซอร์ซซิงซอฟต์แวร์ (Software Outsourcing Service) โดยเฉพาะอย่างยิ่งไปยังประเทศญี่ปุ่น เนื่องจากความได้เปรียบทางภูมิศาสตร์และความเชี่ยวชาญทางประวัติศาสตร์ DLSP มีสัดส่วนบริษัทต่างชาติ

สูงที่สุดเมื่อเทียบกับอุทยานซอฟต์แวร์อื่น ๆ (เช่น ร้อยละ 42 ในปี พ.ศ. 2550) ซึ่งส่งผลให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาแบบวิวัฒนาการร่วม (Co-evolutionary Development) และสร้างสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เป็นกลไกการดึงดูดการลงทุนเพิ่มเติมและสำหรับการรวมกลุ่ม (Clustering Effects) ก่อให้เกิดทั้งการแข่งขันและความร่วมมือระหว่างบริษัท ซึ่งนำไปสู่การสร้างสรรค์แนวคิดใหม่ ๆ และส่งเสริมการเติบโตของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง สุดท้ายบทบาทของสถาบันการศึกษา พบว่าสถาบันการศึกษามีบทบาทสำคัญในการรับประกันความพร้อมของทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ โดยมีการปรับปรุงระบบการฝึกอบรมโดยเน้นทักษะที่นำไปใช้ได้จริง (Practical Skills) ผ่านความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยกับบริษัทซอฟต์แวร์ สำหรับข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย Zhao et al. (2009) สรุปว่า เพื่อให้จีนสามารถเปลี่ยนผ่านกระบวนการทางเศรษฐกิจจากการผลิตจำนวนมากไปสู่ผลิตภัณฑ์นวัตกรรมไฮเทค DLSP จะต้องเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเสริมสร้างความเข้มแข็งของการบริหารจัดการคุณภาพ (Quality Management) (เช่น การขอรับรอง CMM) การปรับปรุง การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับซอฟต์แวร์ ให้เน้นทักษะภาคปฏิบัติมากขึ้น และการส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วน (Partnerships) ระหว่างบริษัท เพื่อใช้ประโยชน์จากผลกระทบของการรวมกลุ่ม (Clustering Effects) อย่างเต็มที่

Thailand Automotive Institute (2009) ได้ทำการศึกษาศักยภาพอุตสาหกรรมยานยนต์ของประเทศไทย โดยใช้ Diamond Model และ SWOT เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ โดยผลการวิเคราะห์จาก Diamond Model พบว่า เงื่อนไขปัจจัยการผลิต นำปัจจัยด้านระบบขนส่ง แรงงาน ประชากรที่ได้รับการศึกษาระดับอุดมศึกษา การถ่ายทอดด้านเทคโนโลยีของผู้ผลิตรายระดับโลก และระบบอัตราแลกเปลี่ยนมาประกอบการวิเคราะห์ สำหรับอุตสาหกรรมเกี่ยวโยงและสนับสนุนวิเคราะห์จากการมีแหล่งวัตถุดิบ (เหล็ก) เป็นของตนเอง การมีอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่แข็งแกร่ง การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตของอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์จีน ผู้ผลิตส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่เดียวกัน สำหรับเงื่อนไขด้านอุปสงค์ ประกอบด้วย การพิจารณาตลาดในประเทศ ผู้บริโภคในประเทศมีกำลังซื้อเพิ่มขึ้น และรสนิยมของคนจีนในการซื้อรถ และบริบทการแข่งขันและกลยุทธ์ทางธุรกิจ วิเคราะห์จากมาตรการส่งเสริมของภาครัฐ บริษัทผู้ผลิตรายต่างชาติ ผลการศึกษาพบว่า ประเทศไทยจะมีศักยภาพในอุตสาหกรรมการผลิตยานยนต์หนึ่ง มีความได้เปรียบในด้านขนาดตลาด รวมทั้งมีทรัพยากรธรรมชาติและแรงงานจำนวนมาก จากการศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพอุตสาหกรรมยานยนต์ของประเทศไทย พบว่า ผู้มีบทบาทสำคัญต่ออุตสาหกรรมยานยนต์ของประเทศไทย คือ ภาครัฐ ทำให้การกำหนดนโยบายเป็นไปอย่างชัดเจน ดำเนินการได้อย่างรวดเร็วและดำเนินการได้สอดคล้องทั้งระบบ

สำหรับงานวิจัย 3 ชิ้นข้างต้น มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อศึกษาศักยภาพของประเทศ เมือง และมณฑลต่าง ๆ ของจีน รวมถึงศึกษาศักยภาพของอุตสาหกรรมและความได้เปรียบในการแข่งขันของคลัสเตอร์อุตสาหกรรมของจีน งานทั้งสามชิ้นเลือกใช้การวิเคราะห์ SWOT เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินงานวิจัยในประเด็นการศึกษาศักยภาพไปในทิศทางเดียวกันกับงานวิจัยดังกล่าว และมีแนวทางสำหรับการวิเคราะห์ศักยภาพของมณฑลยูนนานต่อไป

ระเบียบวิธีวิจัย

บทความนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการทบทวนเอกสาร งานวิจัย ข้อเขียนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา และเอกสารทางราชการของมณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน และประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับนโยบายเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม เส้นทางการคมนาคมขนส่ง และตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจ

1. เกณฑ์ในการคัดเลือกเอกสารหรือข้อมูลในการวิเคราะห์ ต้องเป็นฐานข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐด้านเศรษฐกิจของสาธารณรัฐประชาชนจีนและไทย และองค์การระหว่างประเทศ ได้แก่ สำนักงานสถิติแห่งชาติจีน (National Bureau of Statistics of China: NBS) หนังสือรายงานสถิติระดับประเทศของจีน (China Statistical Yearbook) รัฐบาลประชาชนมณฑลยูนนาน (People's Government of Yunnan Province) ฐานข้อมูล CEIC (CEIC Data) สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในจีน (Thailand Business Information Center in China) เป็นต้น

2. กรอบแนวคิด ผู้วิจัยนำทฤษฎีการวิเคราะห์ SWOT และแบบจำลองเพชร (Diamond Model) มาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นกรอบในการวิเคราะห์ศักยภาพของมณฑลยูนนานและวิเคราะห์การเชื่อมโยงด้านเศรษฐกิจ การค้า อุตสาหกรรม และเส้นทางคมนาคมขนส่งระหว่างมณฑลยูนนานและไทย เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการวิเคราะห์ศักยภาพของประเทศและอุตสาหกรรม สะท้อนให้เห็นจากงานวิจัยหลายชิ้นที่ผ่านมา ด้วยปัจจัยที่ใช้วิเคราะห์มีความครอบคลุมและรอบด้าน ทำให้เข้าใจประเทศ/อุตสาหกรรมตนเอง และคู่ประเทศที่ทำการศึกษา

3. ขอบเขตการศึกษา ศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพของมณฑลยูนนานด้านเศรษฐกิจ การค้า อุตสาหกรรม และการคมนาคมขนส่ง ในช่วงปี ค.ศ. 2016-2024 ซึ่งอยู่ในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะ 5 ปี ฉบับที่ 13 และ 14 ของจีน และช่วงระยะเวลากว่า 10 ปีที่ทำการศึกษา ทำให้เห็นทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของทั้งยูนนานและไทย พร้อมทั้งประเมินโอกาสการเชื่อมโยงด้านเศรษฐกิจ การค้า อุตสาหกรรม และการคมนาคมขนส่งระหว่างยูนนานกับไทย

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

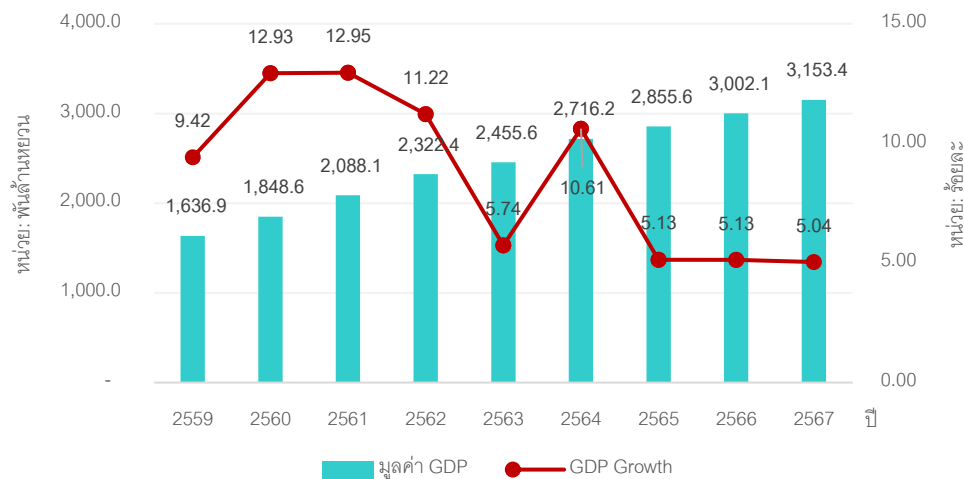
สรุปผลการศึกษา

1. ผลการศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพของมณฑลยูนนานด้านเศรษฐกิจ การค้า อุตสาหกรรม และการคมนาคมขนส่ง

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) ด้วยตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจ นโยบายด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของมณฑลยูนนาน และข้อมูลพื้นฐานของยูนนานในด้านต่าง ๆ พร้อมทั้งค้นหาอุตสาหกรรมที่โดดเด่นและมีศักยภาพของยูนนานเพื่อนำมาวิเคราะห์ศักยภาพและประเมินโอกาสการเชื่อมโยงกับประเทศไทย สามารถสรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

1.1 ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจ

ผลิตภัณฑ์มวลรวมของมณฑลหรือ GRP (Gross Region Product) เป็นตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจที่สำคัญที่สามารถสะท้อนถึงขนาดทางเศรษฐกิจและแนวโน้มการเติบโตของมณฑลยูนนาน พบว่า ยูนนานมี GRP ที่เติบโตอย่างต่อเนื่องและอยู่ในอัตราที่สูง ช่วงปี ค.ศ. 2016-2024 (ปี พ.ศ. 2559-2567) อัตราการเติบโตอยู่ที่ร้อยละ 5-13 ต่อปี อัตราการเติบโตขยายตัวสูงในช่วงปี ค.ศ. 2016-2019 ขยายตัวเฉลี่ยถึงร้อยละ 11.63 ส่งผลให้ขนาดเศรษฐกิจของยูนนานโตเป็นอันดับ 18 จากมณฑลทั้งหมดของจีน (Thailand Business Information Center in China, 2025) และในปี ค.ศ. 2024 GRP ของยูนนาน คิดเป็นร้อยละ 2.40 ของ GDP รวมของจีน (China Statistical Yearbook, 2024)

ที่มา National Bureau of Statistics of China (2016-2023), CEIC Data (2024)

รูปที่ 3 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของมณฑลยูนนาน ปี พ.ศ. 2559-2567 (ค.ศ. 2016-2024) (Yunnan province's Gross Region Product (GRP) in 2016-2024)

เมื่อเปรียบเทียบอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทยและยูนนาน พบว่า ไทยมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ในปี ค.ศ. 2024 อยู่ที่ร้อยละ 2.50 ในขณะที่ยูนนานมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจสูงกว่าไทยกว่าเท่าตัว และช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทย มีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 1.97 ต่อปี

ตารางที่ 1 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทยและยูนนาน ปี ค.ศ. 2015-2024 (Comparison of economic growth rates of Thailand and Yunnan from 2015-2024)

	GDP Growth (%)									
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Thailand	3.10	3.40	4.20	4.20	2.10	-6.10	1.60	2.60	2.00	2.50
Yunnan	9.42	12.93	12.95	11.22	5.74	10.61	5.13	5.13	5.13	5.04

ที่มา National Bureau of Statistics of China (2016-2023), CEIC Data (2024), Office of The National Economic and Social Development Council (2024)

สำหรับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของไทยปี ค.ศ. 2024 มีมูลค่า 18.58 ล้านล้านบาท มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 2.5 เมื่อเทียบกับปี ค.ศ. 2023 ภาคบริการ มีสัดส่วนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.6 รองลงมา คือ ภาคอุตสาหกรรม มีสัดส่วนร้อยละ 29.7 และภาคเกษตรกรรม มีสัดส่วนร้อยละ 8.7

ด้านโครงสร้างเศรษฐกิจของไทย ปี ค.ศ. 2023 พบว่า ภาคบริการ มีสัดส่วนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.9 รองลงมา คือ ภาคอุตสาหกรรม มีสัดส่วนร้อยละ 30.5 และภาคเกษตรกรรม มีสัดส่วนร้อยละ 8.6 เมื่อเปรียบเทียบกับโครงสร้างเศรษฐกิจของยูนนาน พบว่า ภาคบริการ (Tertiary Industry) ของยูนนานมีสัดส่วนมากที่สุดเช่นกัน อยู่ที่ร้อยละ 51.8 ซึ่งน้อยกว่าประเทศไทย รองลงมา คือ ภาคอุตสาหกรรม (Secondary Industry) คิดเป็นร้อยละ 34.2 และภาคเกษตรกรรม

(Primary Industry) ร้อยละ 14.0 (China Statistical Yearbook, 2024) จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่าภาคเกษตรกรรมและภาคอุตสาหกรรมของยูนนานมีสัดส่วนสูงกว่าไทย

1.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมมณฑลยูนนาน

มณฑลยูนนานมีเป้าหมายการพัฒนา มณฑลให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจีนตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 14 (ฉบับปัจจุบัน) และได้กำหนดเป้าหมายผลิตภัณฑ์มวลรวมของมณฑล (GRP) เป็นตัวชี้วัดการพัฒนา อีกทั้งกำหนดอุตสาหกรรมเป้าหมายในแต่ละเมือง เพื่อให้ยูนนานสามารถบรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจตามที่ตั้งไว้ โดยภายในปี ค.ศ. 2025 GRP ของยูนนาน จะมีมูลค่า 3.5 ล้านล้านหยวน ปัจจุบันอยู่ที่ 3.1 ล้านล้านหยวน (ปี ค.ศ. 2024) และมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัวของมณฑลมากกว่า 10,000 ดอลลาร์สหรัฐ และภายในปี ค.ศ. 2035 จะมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัวมากกว่า 20,000 ดอลลาร์สหรัฐ (Thailand Business Information Center in China, 2021b)

อุตสาหกรรมเป้าหมายของแต่ละเมืองที่ถูกกำหนด พบว่า ยูนนานเน้นการพัฒนาไปที่อุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ทั้งการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เชนิเวศ และการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม รวมถึงอุตสาหกรรมยา วัคซีน และสมุนไพร และอุตสาหกรรมพลังงานสีเขียว อุตสาหกรรมการผลิตอุปกรณ์ขั้นสูง รวมถึงมุ่งส่งเสริมและให้ความสำคัญกับระบบนิเวศวิทยาและคาร์บอนต่ำ ประกอบด้วย อาหารสีเขียว (Green Food) พลังงานสีเขียว (Green Energy) และจุดหมายปลายทางรักษสุขภาพ (Healthy Lifestyle Destination) โดยรายละเอียดเป้าหมายการพัฒนาเมืองของมณฑลยูนนาน มีดังนี้

ตารางที่ 2 เป้าหมายการพัฒนาเมืองของมณฑลยูนนาน (Yunnan Province's urban development goals)

ชื่อเมือง	ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเมือง
นครคุนหมิง	เน้นพัฒนาอุตสาหกรรมเกิดใหม่ ได้แก่ วัสดุใหม่ สุขภาพ และดิจิทัล
เมืองฉู่สง	เป็นฐานการผลิต “พลังงานสีเขียว” ได้แก่ เซลล์แสงอาทิตย์ซิลิคอนสีเขียว โทเทเนียมสีเขียว และวาเนเดียม โทเทเนียมสีเขียว ฐานการผลิตยาแผนจีน แหล่งท่องเที่ยวและวัฒนธรรม ฐานการเกษตร ได้แก่ ผัก ดอกไม้ เห็ด และปศุสัตว์
เมืองยวี่ซี	เป็นฐานการผลิตยาสูบอันดับหนึ่งของจีน ฐานการผลิตยาชีวภาพและวัคซีน รวมถึงฐานการผลิตผัก ผลไม้ และดอกไม้คุณภาพสูง
เมืองเป่าซาน	ฐานการผลิตข้าว กาแฟ ชาแดง ถั่วลิสงไหม้เอื้องสายมานพระอินทร์ โคเนื้อ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและสุขภาพ และเซลล์แสงอาทิตย์ซิลิคอน
เขตฯ เต๋อหง	เป็นแกนหลักของระเบียงเศรษฐกิจจีน-เมียนมา เป็นฐานการเกษตรทันสมัย เป็นคลังอาหารในภาคตะวันตกของมณฑลยูนนาน เป็นฐานการผลิตผักในฤดูหนาว-ใบไม้ผลิ อ้อย ไหม และกาแฟ เป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ชายแดน เมืองการค้าชายแดน และเมืองเกษตรกึ่งเขตร้อน ส่งเสริมการพัฒนาเขตการค้าเสรีนำร่องจีน (มณฑลยูนนาน) พื้นที่ย่อยเต๋อหง เขตนำร่องพัฒนาและเปิดสู่ภายนอกเมืองรุ่ยลี่ (Ruili Key Development and Opening-up Pilot Zone) และเขตความร่วมมือเศรษฐกิจชายแดนจีน (รุ่ยลี่)-เมียนมา (มูเซ) เพื่อเป็นศูนย์กลางทางบกของมณฑลยูนนานในการเปิดกว้างสู่พื้นที่มหาสมุทรอินเดีย

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ชื่อเมือง	ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเมือง
เมืองหลินชาง	เพิ่มระดับการส่งเสริมอุตสาหกรรมชา อ้อย ถั่วเปลือกแข็ง โคเนื้อ ไฟฟ้าพลังน้ำ การท่องเที่ยวในลุ่มแม่น้ำล้านช้างตอนใต้ และพลังงาน รวมทั้งการพัฒนาเส้นทางคมนาคมขนส่งหลากหลายรูปแบบทางทะเล-ถนน-รางในพื้นที่ยุทธศาสตร์-เมียนมา-มหาสมุทรอินเดีย
เมืองผู่เอ๋อร์	ฐานการผลิตอาหารสีเขียว ได้แก่ ชาอินทรีย์ กาแฟ โคเนื้อ อ้อย สมุนไพรจีน ผลไม้ และผัก รวมทั้งอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับนานาชาติ
เขตฯ สิบสองปันนา	เมืองท่องเที่ยวเชิงสุขภาพระดับโลกที่พึ่งพาและอนุรักษ์ป่าฝนเขตร้อนด้วยนโยบายการพัฒนาสีเขียวคาร์บอนต่ำ เป็นเขตต้นแบบชายแดนที่เปิดกว้าง โดยใช้ประโยชน์จากรถไฟจีน-ลาว ส่งเสริมการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจจีน-ลาว และใช้ประโยชน์จากเขตความร่วมมือเศรษฐกิจจีน (ไมฮาน)-ลาว (บ่อเต็น) ตลอดจนเขตนำร่องพัฒนาและเปิดสู่ภายนอกอำเภอเหมิงล่า (ไมฮาน) (Mengla (Mohan) Key Development and Opening-up Pilot Zone) ส่งเสริมการค้าชายแดน
เขตฯ หงเหอ	ฐานการผลิตอาหารสีเขียว พลังงานสีเขียว และจุดหมายปลายทางรักษาสภาพ ครอบคลุม อุตสาหกรรมข้าว ผัก ผลไม้ ดอกไม้ สมุนไพรจีน ปศุสัตว์ ยาสูบ สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ ดิบบุก อินเดียมดิบุกออกไซด์ การท่องเที่ยว และระเบียงเศรษฐกิจจีน-เวียดนาม
เขตฯ เหวินชาน	ฐานการผลิตแร่อะลูมิเนียม สมุนไพรจีน ข้าว ผักอินทรีย์ สมุนไพรจีน พริก โคเนื้อ และการท่องเที่ยว
เมืองฉวี่จิ้ง	ฐานการผลิต “พลังงานสีเขียว” ได้แก่ เซลล์แสงอาทิตย์ซิลิคอนสีเขียว อะลูมิเนียมแปรรูปสีเขียว แบตเตอรี่ พลังงานใหม่ ฐานการเกษตรทันสมัย โดยเฉพาะ “อาหารสีเขียว” ได้แก่ ความมั่นคงด้านธัญพืช การแปรรูปเนื้อสัตว์ ตลอดจนผัก-ผลไม้คุณภาพสูง
เมืองจางทง	เป็นเขตต้นแบบการลดความยากจน สร้างความมั่งคั่ง สร้างพื้นที่พัฒนาใหม่ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของมณฑลยูนนาน เ่งพัฒนาฐานการเกษตรอินทรีย์สีเขียว รวมทั้งส่งเสริมอุตสาหกรรมไฟฟ้า ซิลิคอนสีเขียว และอะลูมิเนียมสีเขียว
เขตฯ ดำหลี่	สร้างอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวระดับโลก อุตสาหกรรมอาหารสีเขียวระดับโลก อุตสาหกรรมแร่โลหะไร้ซีเคิล และอุตสาหกรรมสมุนไพรจีนและยาจีน
เขตฯ นู่เจียง	ได้รับการกำหนดเป้าหมายความมั่นคงด้านนิเวศ การพัฒนาเมืองและชนบทรูปแบบใหม่ ความมั่นคงชายแดน และความเป็นเมือง โดยให้ลดช่องว่างการพัฒนาและมาตรฐานการดำรงชีวิตระหว่างเขตเมืองกับชนบท ทั้งนี้ มีภารกิจในการรักษาผลสำเร็จของนโยบายลดความยากจน ป้องกันการกลับไปยากจนซ้ำซ้อน มุ่งเน้นส่งเสริมอุตสาหกรรมที่มีเอกลักษณ์ เช่น ปศุสัตว์ ภูมิประเทศแบบภูเขา เครื่องเทศสีเขียว อาหารอินทรีย์ รวมทั้งการท่องเที่ยวภูมิประเทศแบบภูเขา
เมืองลี่เจียง	สร้างเมืองท่องเที่ยวและวัฒนธรรมระดับโลกที่ได้มาตรฐานระดับโลก เป็นฐานการผลิตสมุนไพรจีน มันท้อง มะม่วง และปศุสัตว์
เขตฯ ตี๋ซิง	มีภารกิจในการรักษาผลสำเร็จของนโยบายลดความยากจนและพัฒนาชนบท ผ่านการส่งเสริมอุตสาหกรรม การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ และการช่วยเหลือการจ้างงาน เป็นฐานการผลิตสินค้าอินทรีย์สีเขียว ส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ที่มา Thailand Business Information Center in China (2021b)

1.3 ผลการวิเคราะห์ SWOT ของมณฑลยูนนาน

ผลการศึกษา ชี้ให้เห็นว่าจุดแข็งที่สำคัญของยูนนาน คือ ความพร้อมของทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ นับว่าเป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้ยูนนานมีอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย รวมถึงได้รับการส่งเสริมผ่านนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของมณฑล และเส้นทางคมนาคมขนส่งที่สะดวกโดยเฉพาะเส้นทางขนส่งทางบกทั้งทางถนนและทางรางที่สามารถเชื่อมโยงกับประเทศไทยและอาเซียนได้ แต่ด้วยลักษณะภูมิประเทศของยูนนานส่วนใหญ่เป็นภูเขา ส่งผลให้การคมนาคมในบางพื้นที่ลำบาก การพัฒนาในพื้นที่นั้นทำได้ยากและมีค่าใช้จ่ายสูง ระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานและโครงสร้างพื้นฐานที่ทันสมัยยังขาดแคลนในบางพื้นที่ อย่างไรก็ตามรัฐบาลจีนได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนามณฑลยูนนาน ทำให้มีนโยบายและมาตรการส่งเสริมต่าง ๆ ทั้งนโยบายพัฒนาเครือข่ายการขนส่ง การสร้างความร่วมมือทางเทคโนโลยีและนวัตกรรม การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษตามแนวชายแดน ซึ่งนโยบายและการขับเคลื่อนเหล่านี้ ย่อมเป็นโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของมณฑลยูนนานให้มากขึ้นในอนาคต ทั้งด้านเครือข่ายการขนส่งกับประเทศไทยและอาเซียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ต่อยอดถึงประสิทธิภาพทางการค้าระหว่างกันที่ดีขึ้น อุตสาหกรรมเป้าหมายพัฒนาไปสู่ความยั่งยืน ทรัพยากรธรรมชาติคงความอุดมสมบูรณ์และสามารถคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของยูนนาน และสามารถต่อยอดไปถึงการท่องเที่ยวข้ามพรมแดนให้มากขึ้น และการค้าการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้านเพิ่มสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังพบว่ามีความท้าทายที่สำคัญสำหรับยูนนานที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาศักยภาพ คือ ประเด็นความมั่นคงตามแนวชายแดน ความผันผวนของเศรษฐกิจโลก ความแตกต่างด้านกฎระเบียบและมาตรฐานที่กำหนดระหว่างธุรกิจจีนและประเทศสมาชิกอาเซียน และการแข่งขันจากมณฑลอื่น ๆ ของจีนที่มีเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 3 สรุปผลการวิเคราะห์ SWOT ของมณฑลยูนนาน (Summary of the SWOT analysis of Yunnan Province)

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
- มีพรมแดนติดกับ 3 ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (เมียนมา ลาว เวียดนาม) ซึ่งทั้งสามประเทศมีพื้นที่ชายแดนติดกับไทย - ศูนย์กลางคมนาคมขนส่ง (ถนนทางหลวงข้ามพรมแดนหมายเลข R3A และรถไฟความเร็วสูงลาว-นครคุนหมิง) (Business Information Centers, 2021) - ความหลากหลายทางทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ (ผลผลิตพืช แร่ธาตุ พลังงาน) - แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ (Thailand Business Information Center in China, 2021a)	- ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาทำให้การคมนาคมและการพัฒนาในบางพื้นที่ทำได้ยากและมีค่าใช้จ่ายสูง - บางพื้นที่ยังขาดการเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานและโครงสร้างพื้นฐานที่ทันสมัยเมื่อเทียบกับมณฑลอื่น ๆ ของจีน โดยเฉพาะในด้านการขนส่งและโลจิสติกส์ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการไหลเวียนของสินค้าและบริการอย่างมีประสิทธิภาพ - ความหลากหลายของสินค้าส่งออกมีอยู่จำกัด เนื่องจากสินค้าส่งออกหลักของยูนนานส่วนใหญ่เป็นสินค้าเกษตรและแร่ธาตุ - การพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพ

ตารางที่ 3 (ต่อ)

โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
- การสนับสนุนจากรัฐบาลจีนในนโยบาย BRI นำไปสู่การพัฒนาเครือข่ายการขนส่งที่สำคัญ เช่น ทางรถไฟจีน-ลาว ทำให้น้ำลึกในเมียนมา (ที่เชื่อมต่อกับยูannon) และทางหลวงที่เชื่อมต่อกับเวียดนาม ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพทางการค้า (Business Information Centers, 2021) - การใช้ประโยชน์จากนโยบาย “Made in China 2025” โดยสร้างความร่วมมือทางเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ยั่งยืนของภูมิภาคในระยะยาว - ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของยูannon ผสมผสานกับการพัฒนาเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมต่อกันจะช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวข้ามพรมแดนได้มากขึ้น - การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษตามแนวชายแดน และโครงข่ายการคมนาคมที่เชื่อมต่อกัน ทำให้การค้าและการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้านเพิ่มขึ้น	- ความมั่นคงตามแนวชายแดนจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการเมืองในประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะประเทศเมียนมา - ความผันผวนของเศรษฐกิจโลก จากนโยบายกีดกันทางการค้า - ความแตกต่างด้านกฎระเบียบและมาตรฐานที่กำหนดระหว่างธุรกิจจีนและประเทศสมาชิกอาเซียน - การแข่งขันจากมณฑลอื่น ๆ ของจีนที่มีเพิ่มขึ้น เนื่องจากมณฑลชายฝั่งทะเลของจีนมีภูมิศาสตร์ตั้งอยู่ใกล้อาเซียน อาทิ เขตปกครองตนเองกว่างซี ทำให้เกิดการแข่งขังดึงดูดการลงทุนทั้งจากในและต่างประเทศได้

ที่มา รวบรวมโดยผู้วิจัย

จากผลการวิเคราะห์ศักยภาพของยูannonดังกล่าวข้างต้น พบว่า ยูannonมีอุตสาหกรรมที่โดดเด่นและมีศักยภาพ 3 อันดับแรก ได้แก่ อุตสาหกรรมทางการเกษตร อุตสาหกรรมการผลิตอุปกรณ์ชิ้นสูง และอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการที่เกี่ยวข้อง โดยอุตสาหกรรมทั้งสามนี้ มีปัจจัยแวดล้อมที่สนับสนุน ทั้งด้านปัจจัยการผลิต ปัจจัยทางภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ และการสนับสนุนและผลักดันจากภาครัฐที่มีการกำหนดทิศทางและให้การสนับสนุนอย่างชัดเจนแก่อุตสาหกรรมเหล่านี้

1. ผลการวิเคราะห์อุตสาหกรรมที่โดดเด่นและมีศักยภาพของยูannon ซึ่งสามารถสรุปตามปัจจัยทั้ง 6 ของแบบจำลองเพชร (Diamond Model) ได้ดังนี้

1) อุตสาหกรรมทางการเกษตร (Agricultural Industry)

1.1 เงื่อนไขปัจจัยการผลิต (Factor Conditions) ภูมิประเทศและสภาพอากาศของยูannonเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การเพาะปลูกพืชผลทางการเกษตรได้หลากหลายตลอดปี และเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ (Smart Agriculture) ที่นำมาใช้ ช่วยส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา รวมถึงช่วยแก้ปัญหาให้กับเกษตรกรและช่วยเรื่องการเพาะปลูก

1.2 อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนกัน (Related and Supporting Industries) พบว่า มีอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนหลายอุตสาหกรรม ได้แก่ อุตสาหกรรมปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลง เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร (Tao, 2005) อุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เพื่อช่วยยืดอายุการเก็บรักษาสินค้า อุตสาหกรรมออกแบบและ

บรรจุกัญท์ เพื่อสร้างการรับรู้ของสินค้า บริการทางเทคโนโลยีทางการเกษตร เพื่อช่วยเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุน และ
อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงชุมชน/เชิงนิเวศน์ เป็นต้น

1.3 เงื่อนไขทางด้านอุปสงค์ (Demand Conditions) ตลาดภายในประเทศจีนมีขนาดใหญ่ แนวโน้ม
การบริโภคกำลังเปลี่ยนแปลงไปสู่ความต้องการสินค้าคุณภาพสูงและมีความปลอดภัย มีโอกาสการกระจายสินค้าสู่อาเซียน
มากขึ้น

1.4 บริบทการแข่งขันและกลยุทธ์ทางธุรกิจ (Context for Firm Strategy Rivalry) พบว่า เกษตรกรใน
ชนบทส่วนใหญ่ยังคงเป็นเกษตรกรรายย่อยที่มีความเปราะบางและมีข้อจำกัดในการเข้าถึงเทคโนโลยีและเงินทุน อย่างไรก็ตาม พบว่ามีการปรับตัวสู่การเกษตรสมัยใหม่ มีการทำตลาดที่บ่งชี้ถึงเอกลักษณ์เฉพาะตัวและการควบคุมคุณภาพ ซึ่งช่วย
สร้างชื่อเสียงให้กับสินค้าเกษตรท้องถิ่น

1.5 บทบาทภาครัฐ (Government) ช่วยควบคุมคุณภาพและมาตรฐาน โดยใช้แผนปฏิบัติการ 3 ปี (พ.ศ.
2568-2570) เพื่อยกระดับอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรผ่านการสร้างมาตรฐานระดับสูงและการพัฒนา
สีเขียว และมีการกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาเมืองโดยใช้เขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อดึงดูดการลงทุนด้านเกษตรกรรม

1.6 โอกาส (Chance) พบว่า มีโอกาสจากการขยายตลาดส่งออกและความร่วมมือระหว่างประเทศภายใต้
ข้อตกลง RCEP และความร่วมมือด้านการวิจัยและพัฒนาบุคลากรระหว่างมหาวิทยาลัยเกษตรยูนิานกับสำนักงานวิจัย
และพัฒนาการเกษตรไทย เพื่อยกระดับผลผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทานร่วมกัน สำหรับเหตุผลสุดท้าย พบว่า การเปลี่ยนแปลง
สภาพภูมิอากาศอาจมีผลกระทบต่อการปลูกพืชบางชนิด

ตารางที่ 4 สรุปผลการศึกษาตามกรอบแนวคิด Diamond Model อุตสาหกรรมการเกษตร (Summary of study results
according to the Diamond Model framework in Agricultural industry)

ปัจจัย	รายละเอียด
1. เงื่อนไขของปัจจัยการผลิต (Factor Conditions)	1) พื้นที่ส่วนใหญ่มีเป็นภูเขาสูงสลับกับพื้นที่ราบสูงและสภาพอากาศที่มีความหลากหลาย ทำให้ ปลูกพืชผลทางการเกษตรได้หลากหลายตลอดปี อาทิ ไร่ชา ดอกไม้ พืชผัก ผลไม้ ถั่วเปลือกแข็ง กาแฟ สมุนไพรจีน และวุ้นเนื้อ (China news, 2021) 2) Kunming เป็นตลาดดอกไม้สดที่ใหญ่ที่สุดของจีน โดยดอกไม้สดในประเทศจีนมีการซื้อขายมา จากตลาดดอกไม้ไต้หวัน (Dounan Flower Market) มากถึงร้อยละ 70 (People's Daily Online, 2025, 25 February) 3) มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ทางการเกษตรมากขึ้น (Smart Agriculture) 4) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาด้านการเกษตร เพื่อช่วยแก้ปัญหาให้กับเกษตรกรที่เป็นผู้ผลิตให้ สามารถพัฒนาและเปลี่ยนแปลงการเกษตรแบบดั้งเดิมผ่านการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี (Yunnan University, 2024)

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ปัจจัย	รายละเอียด
2. อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนกัน (Related and Supporting Industries)	1) อุตสาหกรรมปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลง เกษตรกรยูนิานพึ่งพาปัจจัยจากอุตสาหกรรมดังกล่าว เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร (Tao, 2005) 2) อุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เพื่อช่วยยืดอายุการเก็บรักษาสินค้า 3) อุตสาหกรรมออกแบบและบรรจุภัณฑ์ เพื่อสร้างการรับรู้ของสินค้า 4) อุตสาหกรรมขนส่งและคลังสินค้า 5) สถาบันวิจัยและการพัฒนา เพื่อนำมาพัฒนาสินค้าใหม่ ๆ และปรับปรุงพันธุ์ให้ดีขึ้น 6) อุตสาหกรรมการเงินและธนาคาร รวมถึงประกันภัย ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนและการประกันภัยพืชผลแก่เกษตรกร 7) บริการทางเทคโนโลยีทางการเกษตร เพื่อช่วยเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุน 8) อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงชุมชน/เชิงนิเวศน์ (Wong, 2020)
3. เงื่อนไขทางด้านอุปสงค์ (Demand Conditions)	1) ตลาดภายในประเทศจีนมีขนาดใหญ่ มีประชากรร้อยละ 17.7 ของประชากรโลกทั้งหมด (World Population Review, 2025) 2) แนวโน้มการบริโภคสินค้าเกษตรคุณภาพสูงและปลอดภัยเพิ่มขึ้น 3) ความนิยมในผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของยูนิานมีมากขึ้น เช่น ชาผู้เออร์ (Neimark, 2017) เห็ดทรัฟเฟิลดำ (Xinhua, 2024) 4) มีพรมแดนติดกับภูมิภาคอาเซียน ทำให้เพิ่มโอกาสในการกระจายและส่งออกสินค้าเกษตร
4. บริบทของการแข่งขันและกลยุทธ์ทางธุรกิจ (Context for Firm Strategy Rivalry)	1) ประชากรในชนบทของยูนิาน เป็นเกษตรกรรายย่อยเป็นผู้มีรายได้น้อยและเปราะบาง ทำให้มีข้อจำกัดการเข้าถึงเทคโนโลยี เงินทุน และตลาดขนาดใหญ่ (Asia and the Pacific Division Programme Management Department, 2015) 2) ปี ค.ศ. 2024 มีงานศึกษาด้านการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสำหรับเกษตรกรอัจฉริยะ (Smart Faming) ต่อผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรรายย่อย พบว่า เกษตรกรรายย่อยในมณฑลยูนิานนำเอาโดรนมาใช้ฉีดพ่นยาฆ่าแมลงเพื่อช่วยลดต้นทุน ได้มากถึงร้อยละ 6-8 แม้ว่าจะมีข้อจำกัดด้านสภาพภูมิประเทศ (Wenqi, 2024) 3) การทำตลาดที่ไปถึงเอกลักษณ์เฉพาะตัว ควบคุมคุณภาพ และออกแบบ บรรจุภัณฑ์ให้เหมาะสม ช่วยทำให้สินค้าเกษตรท้องถิ่นเป็นที่รู้จักของผู้บริโภคและมีชื่อเสียง 4) ชาผู้เออ ในเมืองเหมิงไห่และเขตปกครองตนเองสิบสองปันนา และผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับโสมของเมืองเหวินชาน ได้รับความนิยมในหมู่ผู้บริโภคเป็นจำนวนมาก (Zhao et al., 2024) 5) การปรับตัวสู่เกษตรสมัยใหม่ เกษตรอัจฉริยะของเกษตรกรในท้องถิ่น ช่วยสร้างความสามารถด้านการผลิตที่สามารถแข่งขันกับภายในและต่างประเทศเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ปัจจัย	รายละเอียด
5. ภาครัฐ (Government)	1) รัฐบาลท้องถิ่น ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตร มีกลยุทธ์สนับสนุนด้านเงินทุน การวิจัยและพัฒนา สร้างโครงสร้างพื้นฐาน และส่งเสริมการค้าทั้งในและต่างประเทศ 2) การควบคุมคุณภาพและมาตรฐานเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค โดยใช้แผนปฏิบัติการ 3 ปี เพื่อส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรในมณฑลยูนนาน (พ.ศ. 2568-2570) (Ministry of Agriculture and Rural Affairs of the People's Republic of China, 2025) 3) ยกระดับอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ผ่านการสร้างมาตรฐานระดับสูง และการพัฒนาสีเขียว เพื่อให้เกิดการส่งเสริมและสนับสนุนการฟื้นฟูในพื้นที่ชนบทของมณฑลอย่างครอบคลุม โดยมีแนวทางจะสร้างรัฐวิสาหกิจแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรและนิคมอุตสาหกรรมชนบทให้มีจำนวนมากขึ้น และสร้างคลัสเตอร์อุตสาหกรรมและเมืองอุตสาหกรรมเกษตรที่มีเอกลักษณ์เฉพาะภายในปี พ.ศ. 2570 (Ministry of Agriculture and Rural Affairs of the People's Republic of China, 2025) 4) มีการกำหนดยุทธศาสตร์สำหรับการพัฒนาเมืองโดยใช้เขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นเครื่องมือสำหรับการดึงดูดการลงทุน สร้างงาน และกระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่ โดยมีเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มีการลงทุนเกี่ยวกับอุตสาหกรรมเกษตร (Thailand Business Information Center in China, 2021b)
6. โอกาส / เหตุสุดวิสัย (Chance)	1) ความร่วมมือผ่านข้อตกลงทางการค้าระดับภูมิภาคต่าง ๆ อาทิ RCEP (Regional Comprehensive Economic Partnership) มีส่วนช่วยทำให้เกิดการสร้างโอกาสในการขยายตลาดส่งออกและความร่วมมือระหว่างประเทศ เช่น มหาวิทยาลัยเกษตรยูนนาน (Yunnan Agricultural University) และสำนักงานวิจัยและพัฒนาการเกษตรไทย ได้ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือด้านการวิจัยกาแฟและสมุนไพรร่วมกัน เพื่อส่งเสริมงานวิจัยและพัฒนา รวมถึงการพัฒนาศูนย์กลางด้านการวิจัยในสาขาดังกล่าว ซึ่งทำให้เกิดการยกระดับผลผลิตด้านปริมาณ และคุณภาพ การจัดการโรคและแมลง และพัฒนาผลิตภัณฑ์ร่วมกัน ตลอดห่วงโซ่ของการผลิต (Agricultural Research Development Agency [ARDA], 2024) 2) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอาจทำให้พืชบางชนิดไม่สามารถเพาะปลูกได้ดีในบางพื้นที่ การเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิและการลดลงของปริมาณน้ำฝนจะส่งผลกระทบต่อพืชพรรณในป่า (Zhou et al., 2022)

ที่มา รวบรวมโดยผู้วิจัย

2) อุตสาหกรรมการผลิตอุปกรณ์ขั้นสูง (Advanced Manufacturing)

2.1 เงื่อนไขปัจจัยการผลิต (Factor Conditions) มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะแร่ธาตุหายาก (Pr-Nd และ Dysprosium) ซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญในมอเตอร์ของรถยนต์ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

มีแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์สามารถผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังน้ำได้ในราคาถูก สามารถดึงดูดการลงทุนในอุตสาหกรรม อะลูมิเนียมสีเขียว (Green Aluminum) และการผลิตโซลาร์เซลล์

2.2 อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนกัน (Related and Supporting Industries) ได้แก่ การผลิตวัสดุ สำหรับผลิตแบตเตอรี่ (Cathode & Anode) ตลอดจนอุตสาหกรรมด้านการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม และอุตสาหกรรม ดิจิทัลและเทคโนโลยีสารสนเทศ

2.3 เงื่อนไขทางด้านอุปสงค์ (Demand Conditions) มีความต้องการสินค้าเทคโนโลยีขั้นสูงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และความต้องการจากอุตสาหกรรมที่ต้องพึ่งพาพลังงานสะอาด เช่น ยานยนต์ไฟฟ้า

2.4 บริบทการแข่งขันและกลยุทธ์ทางธุรกิจ (Context for Firm Strategy Rivalry) พบว่ามีบริษัทชั้นนำ ขนาดใหญ่เข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมโซลาร์เซลล์และแบตเตอรี่พลังงานใหม่ และมีการส่งเสริมการรวมกลุ่มอุตสาหกรรม (Clusters) อาทิ โครงการ Green Aluminum Valley ซึ่งบูรณาการพลังงานน้ำและการแปรรูปอะลูมิเนียมครอบคลุมทั้งห่วงโซ่อุปทาน

2.5 บทบาทภาครัฐ (Government) มีการขับเคลื่อนจากภาครัฐด้วยแผนปฏิบัติการมณฑลยูนนานเพื่อ ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมหลักให้มีคุณภาพสูง พ.ศ. 2568-2570 มีการจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะ SMEs เชิงนวัตกรรม การให้เงินอุดหนุน สิทธิประโยชน์ทางภาษี และการค้ำประกันเงินกู้ เพื่อสนับสนุน SMEs และการใช้เขตเศรษฐกิจพิเศษเป็น เครื่องมือในการดึงดูดการลงทุนด้านเทคโนโลยีขั้นสูง

2.6 โอกาส (Chance) พบว่า ยูนนานมีโอกาสนในการเป็นศูนย์กลางการผลิตอุปกรณ์ขั้นสูง โดยเฉพาะใน ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับพลังงานสะอาดและเทคโนโลยีแบตเตอรี่

ตารางที่ 5 สรุปผลการศึกษาตามกรอบแนวคิด Diamond Model อุตสาหกรรมการผลิตอุปกรณ์ขั้นสูง (Summary of study results according to the Diamond Model framework in Advanced Manufacturing)

ปัจจัย	รายละเอียด
1. เงื่อนไขของปัจจัยการผลิต (Factor Conditions)	1) มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีแร่ธาตุหายาก คือ แร่ Pr-Nd หรือ Praseodymium และ Neodymium (Rare Earths, 2025) มักถูกนำไปใช้ในการผลิตแม่เหล็กถาวรประสิทธิภาพสูง เป็นส่วนประกอบสำคัญในมอเตอร์ของรถยนต์ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ และใช้ในแบตเตอรี่ NiMH (Nickel Metal Hydride) ซึ่งเป็นแบตเตอรี่ที่ใช้ในรถยนต์ไฮบริดบางรุ่น (Shanghai Metals Market, 2025) สำหรับแร่ Dysprosium มักนำมาใช้ในแท่งควบคุมของเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ (Rare Earths, 2025) 2) แหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์ สามารถผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานน้ำได้จำนวนมาก ทำให้ราคาไฟฟ้ามีราคาถูก เป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถดึงดูด อุตสาหกรรมอะลูมิเนียมสีเขียว (Green Aluminum) และการผลิตโซลาร์เซลล์ (Guoping & Jia, 2021)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ปัจจัย	รายละเอียด
2. อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนกัน (Related and Supporting Industries)	1) การผลิตวัสดุสำหรับผลิตแบตเตอรี่ (Cathode & Anode) ตลอดจนอุตสาหกรรมด้านการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม 2) อุตสาหกรรมดิจิทัลและเทคโนโลยีสารสนเทศ กำลังเข้ามาสนับสนุนและเสริมสร้างความสามารถของอุตสาหกรรมการผลิตขั้นสูง โดยเฉพาะในด้าน Smart Manufacturing และการใช้ปัญญาประดิษฐ์หรือเทคโนโลยีที่เชื่อมต่ออุปกรณ์ต่าง ๆ เข้ากับอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ทำงานร่วมกันได้โดยอัตโนมัติ
3. เงื่อนไขทางด้านอุปสงค์ (Demand Conditions)	1) มีความต้องการสินค้าเกี่ยวกับเทคโนโลยีขั้นสูงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งรัฐบาลจีนมีนโยบายส่งเสริมการบริโภคและการลงทุนในเทคโนโลยีใหม่ ๆ 2) มีความต้องการต่อพลังงานไฟฟ้าของตลาดภายในประเทศจีน โดยในปี พ.ศ. 2565 ยูนนานสามารถผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานสะอาดได้เป็นอันดับหนึ่งของจีน และส่งออกไฟฟ้าไปยังมณฑลอื่น ๆ ในแถบภาคตะวันตกและภาคตะวันออกของจีน (Thailand Business Information Center in China, 2022) ซึ่งช่วยตอบสนองต่อความต้องการจากอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า และแบตเตอรี่ที่ต้องพึ่งพิงอุตสาหกรรมพลังงานสะอาด
4. บริบทของการแข่งขันและกลยุทธ์ทางธุรกิจ (Context for Firm Strategy Rivalry)	1) ยูนนานประสบความสำเร็จในการดึงดูดบริษัทชั้นนำและผู้ประกอบการรายใหญ่เข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมเกิดใหม่ อาทิ การผลิตโซลาร์เซลล์และแบตเตอรี่พลังงานใหม่ 2) ช่วยยกระดับมาตรฐานการผลิตและเทคโนโลยี โดยในช่วงต้นปี ค.ศ. 2025 มีโครงการของภาคเอกชนลงทุนในโครงการผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ขนาด 375 เมกะวัตต์ เงินลงทุนรวม 1.6875 พันล้านหยวน (Shanghai Metal Market, 2025) 3) รัฐบาลยูนนานส่งเสริมการรวมกลุ่มอุตสาหกรรม (Clusters) โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีศักยภาพ เช่น โครงการ Green Aluminum Valley ที่มุ่งเน้นการบูรณาการพลังงานน้ำและการแปรรูปอะลูมิเนียม ซึ่งเป็นการสร้างห่วงโซ่อุปทานอะลูมิเนียมที่ครอบคลุมกระบวนการผลิตทั้งหมด (Chakraborty, 2023)
5. ภาครัฐ (Government)	1) รัฐบาลท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมการผลิตขั้นสูง 2) มีนโยบายและแผนการพัฒนาที่ชัดเจน เช่น แผนปฏิบัติการมณฑลยูนนานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมหลักให้มีคุณภาพสูง พ.ศ. 2568-2570 (Yunnan Province Action Plan for Boosting High-quality Development of Key Industries 2025-2027) (People's Government of Yunnan Province, 2025) 3) มีกำหนดมาตรการในการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการฯ อาทิ การจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะธุรกิจ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเชิงนวัตกรรม (SMEs) การสนับสนุนเงินทุน และบุคลากรผู้มีความสามารถ การพัฒนาอุตสาหกรรมเกิดใหม่ภายในมณฑล และสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานรัฐ สถาบันการเงิน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ปัจจัย	รายละเอียด
5. ภาครัฐ (Government) (ต่อ)	4) รัฐบาลท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมการผลิตขั้นสูง 5) มีนโยบายและแผนการพัฒนาที่ชัดเจน เช่น แผนปฏิบัติการมณฑลยูนนานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมหลักให้มีคุณภาพสูง พ.ศ. 2568-2570 (Yunnan Province Action Plan for Boosting High-quality Development of Key Industries 2025-2027) (People's Government of Yunnan Province, 2025) 6) มีกำหนดมาตรการในการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการ อาทิ การจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเชิงนวัตกรรม (SMEs) การสนับสนุนเงินทุน และบุคลากรผู้มีความสามารถ การพัฒนาอุตสาหกรรมเกิดใหม่ภายในมณฑล และสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานรัฐ สถาบันการเงิน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ 7) รัฐบาลท้องถิ่นจะให้การสนับสนุนทางการเงินแก่ธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเชิงนวัตกรรม (SMEs) โดยการให้เงินอุดหนุน สิทธิประโยชน์ทางภาษี และการค้ำประกันเงินกู้ 8) กำหนดยุทธศาสตร์ในพัฒนาเมืองโดยใช้เขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นเครื่องมือสำหรับการดึงดูดการลงทุน สร้างงาน และกระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่ โดยมีเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มีการลงทุนเกี่ยวกับอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง (Thailand Business Information Center in China, 2021b)
6. โอกาส / เหตุสุควิสัย (Chance)	1) เป็นฐานการผลิตอุปกรณ์ขั้นสูงในจีนและมีศักยภาพด้านพลังงานสะอาดและทรัพยากร จึงมีโอกาสดึงดูดการลงทุนจากบริษัทต่างชาติที่ต้องการกระจายฐานการผลิต 2) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่สร้างอุตสาหกรรมใหม่ ๆ และยกระดับประสิทธิภาพการผลิต เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้ยูนนานมีโอกาสดึงดูดการลงทุนจากบริษัทต่างชาติที่ต้องการกระจายฐานการผลิตขั้นสูงที่สำคัญ โดยเฉพาะในภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับพลังงานสะอาดและเทคโนโลยีแบตเตอรี่

ที่มา รวบรวมโดยผู้วิจัย

3) อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการที่เกี่ยวข้อง (Tourism and Related Service Industries)

3.1 เงื่อนไขปัจจัยการผลิต (Factor Conditions) ทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์และวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของมณฑล โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมได้รับการพัฒนาจากรัฐบาลท้องถิ่น บุคลากรนำเที่ยวท้องถิ่น (มัคคุเทศก์) มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณี

3.2 อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนกัน (Related and Supporting Industries) ได้แก่ อุตสาหกรรมการขนส่ง โรงแรมและที่พัก ร้านอาหาร บริษัทนำเที่ยว ศูนย์การค้าและความบันเทิง รวมถึงภาคการเกษตรและวัฒนธรรม

3.3 เงื่อนไขทางด้านอุปสงค์ (Demand Conditions) นักท่องเที่ยวจากจีนแผ่นดินใหญ่และภูมิภาคใกล้เคียงมีความต้องการการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ ที่เน้นการเข้าถึงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างแท้จริง ซึ่งนำไปสู่แนวโน้มการเลือกพำนักรในพื้นที่ท้องถิ่นมากขึ้น

3.4 บริบทการแข่งขันและกลยุทธ์ทางธุรกิจ (Context for Firm Strategy Rivalry) การแข่งขันในอุตสาหกรรมนี้ค่อนข้างสูง ผู้ประกอบการท้องถิ่นต้องปรับตัวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น และการใช้แนวคิดการท่องเที่ยวชนบทร่วมสมัย (Scenic Village Integration) ซึ่งช่วยส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ท้องถิ่นไปพร้อมกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

3.5 บทบาทภาครัฐ (Government) รัฐบาลท้องถิ่นมีการให้เงินทุนและเงินอุดหนุนแก่ผู้ประกอบการในท้องถิ่น มีการขยายตลาดบริการท่องเที่ยวให้หลากหลายขึ้น เช่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และชุมชนสำหรับอาศัยยามเกษียณ เพื่อส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวพำนักราวนานขึ้น นอกจากนี้ยังมีการร่วมมือกับเอกชนเพื่อจัดทำแอปพลิเคชันเพื่ออำนวยความสะดวกในการค้นหาและจองบริการท่องเที่ยวครบวงจร

3.6 โอกาส (Chance) โครงการ BRI มีส่วนสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางคมนาคมที่เชื่อมโยงยาวนานกับประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งก่อให้เกิดโอกาสในการท่องเที่ยวข้ามพรมแดน และการบูรณาการเส้นทางสายวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

ตารางที่ 6 สรุปผลการศึกษาตามกรอบแนวคิด Diamond Model อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการที่เกี่ยวข้อง (Summary of study results according to the Diamond Model framework in Tourism and related service industries)

ปัจจัย	รายละเอียด
1. เงื่อนไขของปัจจัยการผลิต (Factor Conditions)	1) มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์มากที่สุดของประเทศจีน ซึ่งเป็นรากฐานที่แข็งแกร่งของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของมณฑลยูนนาน (Royal Thai Consulate-General, Kunming, China, 2022) 2) ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของมณฑลได้ขึ้นทะเบียนมรดกโลก 3) รัฐบาลท้องถิ่นได้พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางและเพิ่มประสิทธิภาพในการท่องเที่ยว รวมถึงบุคลากรนำเที่ยวท้องถิ่น (มัคคุเทศก์) มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณี
2. อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนกัน (Related and Supporting Industries)	1) อุตสาหกรรมการขนส่งพาณิชย์ โรงแรมและที่พัก ร้านอาหาร บริษัทนำเที่ยว ศูนย์การค้าและความบันเทิง 2) รัฐบาลท้องถิ่นมุ่งเน้นส่งเสริมผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่หลากหลายผ่านการบูรณาการการท่องเที่ยวกับภาคส่วนอื่น ๆ อาทิ การรวมภาคการเกษตร วัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน (Agriculture-Culture-Tourism Integration) (Qing et al., 2025)
3. เงื่อนไขทางด้านอุปสงค์ (Demand Conditions)	1) มีนักท่องเที่ยวจากจีนแผ่นดินใหญ่และภูมิภาคใกล้เคียงที่ต้องการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์มากขึ้น อาทิ การท่องเที่ยวที่ต้องการเข้าถึงและสัมผัสวิถีชีวิต วัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่นอย่างแท้จริง ทำให้แนวโน้มที่นักท่องเที่ยวจะเลือกพักอยู่ในพื้นที่ท้องถิ่นมากขึ้น เพื่อสัมผัสกับวัฒนธรรมและวิถีพื้นถิ่น (Xinhua, 2025) 2) การท่องเที่ยวภายในประเทศจีนเติบโตมากกว่าร้อยละ 100 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า (Lydia, 2024) โดยนักท่องเที่ยวชาวจีนเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศมากกว่า 6 พันล้านครั้ง และมีจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งขาเข้าและขาออกที่เดินทางระหว่างประเทศมากถึง 260 ล้านคน

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ปัจจัย	รายละเอียด
4. บริบทของการแข่งขันและ กลยุทธ์ทางธุรกิจ (Context for Firm Strategy Rivalry)	1) การแข่งขันในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในมณฑลยูนนานค่อนข้างสูง มีแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมาก ทำให้ผู้ประกอบการต้องสร้างและนำเสนอประสบการณ์ที่แตกต่าง ธุรกิจขนาดเล็กในท้องถิ่น อาทิ ร้านอาหาร ร้านค้า และโฮมสเตย์ ต้องปรับตัวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น 2) การใช้แนวคิดการท่องเที่ยวชนบทร่วมสมัย (Scenic Village Integration) ช่วยส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่ท้องถิ่นไปพร้อมกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งจะช่วยสร้างประโยชน์ให้กับชุมชน (Yufei, 2024)
5. ภาครัฐ (Government)	1) รัฐบาลท้องถิ่นส่งเสริมผ่านการให้เงินทุนปรับปรุงโครงสร้างสิ่งปลูกสร้างที่อยู่อาศัยและโครงสร้างพื้นฐานให้ทันสมัย 2) ภาคราชการมีโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำแก่ผู้ประกอบการในท้องถิ่น 3) รัฐบาลท้องถิ่นได้เสนอแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายพัฒนาให้มีหมู่บ้านที่เป็นจุดหมายปลายทางที่น่าดึงดูดต่อการมาท่องเที่ยวมากกว่า 3,000 แห่งภายในปี พ.ศ. 2570 4) ขยายตลาดบริการท่องเที่ยวให้หลากหลาย เช่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สร้างชุมชนสำหรับอาสาสมัครแพทย์ ซึ่งมุ่งหวังให้นักท่องเที่ยวเข้ามาพักยาวนานมากขึ้น (People's Daily Online, 2025, 17 April) 5) ร่วมมือกับภาคเอกชน (บริษัท Tencent) จัดทำแอปพลิเคชันท่องเที่ยวครบวงจร ที่ให้บริการข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว รวมถึงค้นหา จองที่พักและเดินทางภายในมณฑลยูนนาน เพื่ออำนวยความสะดวกและส่งเสริมการท่องเที่ยว (Go Yunnan, 2025) 6) ให้เขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นเครื่องมือดึงดูดการลงทุน สร้างงาน และกระตุ้นเศรษฐกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Thailand Business Information Center in China, 2021b)
6. โอกาส / เหตุสุดวิสัย (Chance)	1) โครงการ BRI ทำให้เกิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางคมนาคมที่ช่วยให้มีการเชื่อมโยงยูนนานกับประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 2) ก่อให้เกิดโอกาสใหม่ ๆ ในการท่องเที่ยวข้ามพรมแดนที่เปรียบเสมือนเป็นการบูรณาการเส้นทางสายวัฒนธรรมรวมกันอย่างยั่งยืนและดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติมากขึ้น (Zhang, 2023)

ที่มา รวบรวมโดยผู้วิจัย

2. ผลการวิเคราะห์และประเมินโอกาสการเชื่อมโยงด้านเศรษฐกิจ การค้า อุตสาหกรรม และการคมนาคมขนส่งระหว่างยูนนานกับไทย

2.1 อุตสาหกรรมทางการเกษตร (Agricultural Industry) ระหว่างยูนนานกับไทย มีโอกาสเกิดขึ้นได้หลายมิติ ได้แก่

1) ความร่วมมือด้านการวิจัยและพัฒนา (R&D) โดยเฉพาะชาและกาแฟ เนื่องจากยูนนานมีความเชี่ยวชาญด้านพืชพันธุ์ที่สูง มีสถาบันวิจัยด้านพืชเฉพาะทาง คือ วิทยาลัยพืชเขตร้อนของมหาวิทยาลัยเกษตรยูนนาน (Yunnan

Agricultural University's College of Tropical Crops) (College of Tropical Crops, 2022) ขณะที่ไทยมีความแข็งแกร่งด้านการเพาะปลูกพืชเชิงพาณิชย์ มีพืชเกษตรที่เพาะปลูกคล้ายคลึงกันกับยูนิาน และเครือข่ายสถาบันวิจัยมากมาย อาทิ กรมวิชาการเกษตร คณะเกษตรของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์กรมหาชน) ซึ่งสามารถทำให้เกิดงานวิจัยร่วมกันทั้งด้านพันธุกรรม การแปรรูป ยกระดับผลผลิตด้านปริมาณและคุณภาพ การจัดการโรค และแมลง และพัฒนาผลิตภัณฑ์ร่วมกันตลอดห่วงโซ่ของการผลิต

2) เทคโนโลยีการเกษตรอัจฉริยะ (Smart Agriculture) ไทยมีผู้ประกอบการและสถาบันที่เริ่มใช้เทคโนโลยีในการเกษตร การร่วมพัฒนาโมเดลปรับใช้เทคโนโลยีกับฟาร์มบนพื้นที่สูงจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเพาะปลูกพืช และลดความเสี่ยงจากสภาพอากาศ

2.2 อุตสาหกรรมการผลิตอุปกรณ์ขั้นสูง (Advanced Manufacturing)

1) การเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานพลังงานสีเขียว (Clean Energy) แสวงหาโอกาสในการลงทุนร่วมหรือการเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานด้านพลังงานสะอาด และอุตสาหกรรมที่ยูนิานเป็นฐานการผลิตสำคัญ เช่น Green Aluminum และ Solar Cells โดยใช้ประโยชน์จากนโยบายสนับสนุนการผลิตพลังงานของจีนและยูนิาน

2) สนับสนุนการร่วมลงทุน SMEs สนับสนุนให้ธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเชิงนวัตกรรม (SMEs) ของไทยเข้าไปลงทุนหรือร่วมลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษของยูนิานที่เน้นเทคโนโลยีขั้นสูง

2.3 อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการที่เกี่ยวข้อง (Tourism and Related Service Industries)

1) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและฟ้านกระยะยาว โดยส่งเสริมความร่วมมือและการลงทุนการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและบริการฟ้านกระยะยาว เพื่อรองรับตลาดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และชุมชนสำหรับอาศัยยามเกษียณของยูนิาน ด้วยจุดแข็งของไทยด้านแรงงานวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุขทักษะสูง รวมถึงนวดไทย สปา การแพทย์แผนไทย สามารถตอบสนองต่ออุตสาหกรรมดังกล่าวและที่เกี่ยวข้องได้ อีกทั้งประเทศไทยมียุทธศาสตร์ในการเป็นศูนย์กลางการบริการทางการแพทย์ (Medical Hub) และศูนย์กลางการให้บริการทางสุขภาพ (Health Hub) ในระดับนานาชาติ (Bureau of Medical Hub Industrial Promotions, 2023)

2) การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวข้ามพรมแดน ร่วมกันพัฒนาและส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยวข้ามพรมแดนเชิงวัฒนธรรมที่ยั่งยืน โดยใช้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายใต้โครงการ BRI เพื่อเชื่อมโยงยูนิานกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และบูรณาการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของทั้งสองประเทศ

อภิปรายผล

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพทางเศรษฐกิจของมณฑลยูนิาน สาธารณรัฐประชาชนจีน พร้อมทั้งประเมินโอกาสของการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจระหว่างมณฑลยูนิานกับประเทศไทย โดยพิจารณาในมิติทางเศรษฐกิจ การค้า อุตสาหกรรม และการคมนาคมขนส่ง ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า มณฑลยูนิานมีจุดแข็งที่สำคัญด้านพื้นที่เนื่องจากเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ทางตะวันตกเฉียงใต้ของจีน และเป็นประตูสู่อาเซียน เนื่องจากมีพรมแดนติดกับเมียนมา ลาว และเวียดนาม และเชื่อมโยงสู่ไทยผ่านเส้นทาง R3A ซึ่งช่วยขยายการค้าและการลงทุนระหว่างภูมิภาค ซึ่งสอดคล้องกับ Zhang and Liu (2019) พบว่า พื้นที่ยูนิานมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อ

การเพิ่มการส่งออกกว่าควรใช้ประโยชน์จากสถานะของมณฑลยูนนานที่เป็นประตูและสะพานเชื่อมสู่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเอเชียใต้ การเติบโตทางเศรษฐกิจของยูนนานที่มีอัตราขยายตัวสูงอย่างต่อเนื่อง เหตุผลหนึ่งเป็นผลมาจากรัฐบาลยูนนาน มุ่งเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมในแต่ละเมืองในมณฑล กำหนดอุตสาหกรรมเป้าหมาย และเป้าหมายการเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งข้อมูลเชิงประจักษ์ของ Zhang and Liu (2019) ยืนยันว่าการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมของมณฑล ถูกขับเคลื่อนด้วยปัจจัย 3 ด้าน ได้แก่ ยอดค้าปลีกรวมของสินค้าอุปโภคบริโภค (การบริโภค) ประชากรที่มีงานทำ และมูลค่าการส่งออก ดังนั้นแผนพัฒนาอุตสาหกรรมของมณฑลจึงเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของมณฑล เพราะอุตสาหกรรมเป้าหมายเหล่านั้น สามารถช่วยกระตุ้นอุปสงค์ภายในประเทศและการจ้างงาน ขณะเดียวกันความได้เปรียบด้านโครงสร้างพื้นฐาน และเส้นทางการคมนาคมขนส่งของมณฑลช่วยเพิ่มปริมาณและมูลค่าการส่งออก

การวิเคราะห์และประเมินโอกาสการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจระหว่างยูนนานกับไทย พบว่า อุตสาหกรรมการเกษตร ยูนนานมีความพร้อมด้านทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย และมีแนวโน้มที่ตลาดจีนจะต้องการสินค้าคุณภาพสูงและปลอดภัยเพิ่มขึ้น โอกาสการเชื่อมโยงกับประเทศไทยมีความชัดเจน เนื่องจากมีพืชเกษตรที่เพาะปลูกคล้ายคลึงกัน (เช่น กาแฟ และสมุนไพร) และมีรากฐานความร่วมมือด้านการวิจัยและพัฒนาบุคลากรกับมหาวิทยาลัยเกษตรยูนนานอยู่แล้ว การต่อยอดความร่วมมือนี้จึงเป็นช่องทางสำคัญในการยกระดับผลผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทานและการเข้าถึงตลาดขนาดใหญ่ของจีน อุตสาหกรรมการผลิตอุปกรณ์ชิ้นสูง สามารถเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานด้านพลังงานสะอาด จากนโยบายสนับสนุนการผลิตพลังงานของจีนและยูนนาน และการร่วมลงทุน SMEs ของไทย สนับสนุนการเข้าไปลงทุนหรือร่วมลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ และอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและบริการที่เกี่ยวข้อง มณฑลกำลังขยายตลาดบริการท่องเที่ยวสู่การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และชุมชนสำหรับอาศัยยามเกษียณ และประเทศไทยมีความสามารถในการตอบสนองอุปสงค์นี้ได้ เนื่องจากมีจุดแข็งด้านแรงงานวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุขทักษะสูง ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของไทยในการเป็นศูนย์กลางการให้บริการทางสุขภาพในระดับนานาชาติ (Medical/Health Hub) นอกจากนี้ การใช้ประโยชน์จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายใต้ BRI จะช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวข้ามพรมแดนและการบูรณาการเส้นทางสายวัฒนธรรมร่วมกันได้อย่างยั่งยืน ซึ่งผลการประเมินโอกาสการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจระหว่างยูนนานกับไทย สอดคล้องกับข้อสรุปของ Phanishsarn (2006) ว่า การเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งความร่วมมือระหว่างรัฐบาลต่อรัฐบาล หรือเอกชนกับเอกชน ล้วนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ อีกทั้ง ความแตกต่างในเงื่อนไขปัจจัยของแต่ละฝ่าย จะช่วยเพิ่มทุนมนุษย์และการเข้าถึงตลาดขนาดใหญ่ของทั้งจีนและไทย ดังนั้นการเชื่อมโยงและร่วมมือจะก่อให้เกิดโอกาสทางเศรษฐกิจและส่งผลให้ประเทศไทยและจีนได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกันมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาและงานวิจัยในลำดับถัดไป สามารถนำไปเป็นแนวทางการศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพของมณฑลยูนนาน รวมถึงความเชื่อมโยงด้านเศรษฐกิจ การค้า อุตสาหกรรม และเส้นทางคมนาคมขนส่งระหว่างมณฑลอื่น ๆ ของประเทศจีน กับประเทศไทย และอาเซียน

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้ “เป็นผลงานวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย ประเภททุนนักวิจัยรุ่นใหม่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตามสัญญาเลขที่ TUYR 21/2562”

References

- Agricultural Research Development Agency (Public Organization) (ARDA). (2024). *ARDA and Yunnan Agricultural University (YAU) strengthen cooperation in coffee and herb research* (ARDA และ มหาวิทยาลัยเกษตรวิทยานาน [YAU] เสริมสร้างความร่วมมือในการวิจัยกาแฟและสมุนไพร). <https://www.arda.or.th/detail/6346> (in Thai)
- Asia and the Pacific Division Programme Management Department. (2015, 8 April). *Yunnan Agricultural and Rural Improvement Project (YARIP): Supervision report*. <https://www.ifad.org/documents/48415603/49455874/Supervision+report+February+2015.pdf/69837163-7f6d-2fa3-ff14-67db77148d2a?t=1726611063256>
- Bureau of Medical Hub Industrial Promotions. (2023) *Medical Hub Policy* (ความเป็นมาของ นโยบาย Medical Hub). <https://thaimedhub.hss.moph.go.th/background-medicalhub/> (in Thai)
- Business Information Centers. (2021, 26 August). *Yunnan-Thailand relations towards a trade railway route* (ความสัมพันธ์ยูนนาน-ไทย สู่เส้นทางรถไฟสายการค้า). <https://globthailand.com/china-260821/> (in Thai)
- CEIC Data. (2024). *Gross Domestic Product (GDP): Year to date: Yunnan*. [https://www.ceicdata.com/en/china/gross-domestic-product-by-province-quarterly/gross-domestic-product-ytd-yunnan#:~:text=for%20Dec%202024.-,Gross%20Domestic%20Product%20\(GDP\):%20Year%20to%20Date:%20Yunnan%20data,RMB%20bn%20in%20Mar%202000](https://www.ceicdata.com/en/china/gross-domestic-product-by-province-quarterly/gross-domestic-product-ytd-yunnan#:~:text=for%20Dec%202024.-,Gross%20Domestic%20Product%20(GDP):%20Year%20to%20Date:%20Yunnan%20data,RMB%20bn%20in%20Mar%202000)
- Central Bank of Montenegro. (2016). *Montenegro's economy SWOT analysis*. https://www.cbcbg.me/slike_i_fajlovi/eng/fajlovi/fajlovi_publikacije/radne_studije/montenegros_economy_swot_analysis.pdf
- Chakraborty, S. (Ed.). (2023, 7 September). *Yunnan actively promotes the development of China's Green Aluminium Valley*. <https://www.alcircle.com/news/yunnan-actively-promotes-the-development-of-chinas-green-aluminium-valley-99170#:~:text=Yunnan%20actively%20promotes%20the%20development%20of%20China's,Aluminium%20Extrusion%2C%20Profiles%2C%20Price%2C%20Scrap%2C%20Recycling%2C%20Section>

- China news. (2021, 8 June). Yunnan's agricultural product exports have ranked first in western China for many consecutive years, with exports to more than 110 countries and regions (云南农产品出口连续多年稳居西部第一 远销110余国家和地区). <http://www.yn.chinanews.com.cn/news/2021/0608/62857.html> (in Chinese)
- China Statistical Yearbook. (2024). *Gross regional product: Yunnan*.
<https://www.stats.gov.cn/sj/ndsj/2024/indexeh.htm>
- College of Tropical Crops, Yunnan Agricultural University. (2022). *Home*. <https://ry.ynau.edu.cn/Home.htm>
- Go Yunnan. (2025). *Go Yunnan application*. <https://goyunnan.ybsjyyn.com/>
- Guoping, L., & Jia, D. (2021, 24 September). *Yunnan cancels power price discount for aluminum makers*.
<https://www.caixinglobal.com/2021-09-24/yunnan-cancels-power-price-discount-for-aluminum-makers-101776839.html>
- Gürel, E., & Tat, M. (2017). SWOT analysis: A theoretical review. *Journal of International Social Research*, 10(51), 994-1006. <https://doi.org/10.17719/jisr.2017.1832>
- Leetrakun, P. (2022). Analysis of potential and competitiveness in trade of Thailand and Southern China: Case study of upper northern province group 2 (Chiang Rai, Phayao, Phrae, Nan) (การวิเคราะห์ศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันทางการค้าของประเทศไทยกับประเทศจีนตอนใต้: กรณีศึกษากลุ่ม จังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 [เชียงใหม่ พะเยา แพร่ น่าน]). *Journal of Graduate Studies in Northern Rajabhat Universities*, 12(1), 131-146. (in Thai)
- Lydia (Ed.). (2024, 12 February). *Chinese tourists predicted to make over 6 bln domestic trips in 2024*. Xinhuanet.com. https://www.newsgd.com/node_1299786306/bef97a50c3.shtml
- Ministry of Agriculture and Rural Affairs of the People's Republic of China. (2025, 29 April). *Three-year action plan for promoting the development of agricultural products processing industry in Yunnan province (2025-2027)*. https://nync.yn.gov.cn/html/2025/gongshigonggao_0429/1418724.html
- National Bureau of Statistics of China. (2016-2023). *Gross regional product: Yunnan*.
<https://www.stats.gov.cn/english/Statisticaldata/yearbook/>
- Neimark, J. (2017). *Why pu'er, a complex tea, draws rapt fans and big dollars*.
<https://www.npr.org/sections/thesalt/2017/03/14/518792925/why-puer-a-complex-tea-draws-rapt-fans-and-big-dollars>

- Office of Industrial Economics. (2014). *Study report on the industrial cooperation development project with neighboring countries (Industrial cooperation development strategy with China by province), Phase 1* (รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการพัฒนาความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมกับประเทศเพื่อนบ้าน [ยุทธศาสตร์การพัฒนาความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมกับประเทศจีนรายมณฑล ระยะที่ 1]). <https://www.oie.go.th/view/1/รายงานการศึกษา/TH-TH/?page=4> (in Thai)
- Office of Industrial Economics. (2016). *Study report on the industrial cooperation development project with neighboring countries (Industrial cooperation development strategy with China by province), Phase 2* (รายงานการศึกษาโครงการพัฒนาความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมกับประเทศเพื่อนบ้าน [ยุทธศาสตร์การพัฒนาความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมกับประเทศจีนรายมณฑล ระยะที่ 2]). <https://www.oie.go.th/view/1/รายงานการศึกษา/TH-TH/?page=3> (in Thai)
- Office of The National Economic and Social Development Council. (2024). *Quarterly Gross domestic product* (ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศรายไตรมาส). <https://www.nesdc.go.th/info/quarterly-gross-domestic-product-ggdp/> (in Thai)
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2017). *National-strategy 2018 - 2037* (ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 ฉบับย่อ). <https://www.nesdc.go.th/wordpress/wp-content/uploads/2025/06/NATIONAL-STRATEGY-2018-2037-SUMMARY-THAI.pdf> (in Thai)
- People's Government of Yunnan Province. (2025). *Yunnan province action plan for boosting high-quality development of key industries (2025-2027)* (云南省人民政府办公厅关于印发《云南省专精特新企业倍增三年行动计划（2025—2027年）》的通知). https://www.yn.gov.cn/zwgk/zcwj/yzfb/202506/t20250610_314113.html (in Chinese)
- People's Daily Online. (2025, 17 April). *Residential tourism thrives in SW China's Yunnan*. <https://en.people.cn/n3/2025/0317/c98649-20290185.html>
- People's Daily Online. (2025, 25 February). *SW China's Yunnan cultivates thriving flower industry through innovation and modernization*. <https://en.people.cn/n3/2025/0225/c90000-20281302.html>
- Phanisharn, A. (2006). *The economic linkages between Thailand and China', s Southwestern provinces: Possibility, opportunities and obstacles* (การเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจระหว่างไทย-มณฑลตะวันตกเฉียงใต้ของจีน ความเป็นไปได้ โอกาส และอุปสรรค). Thammasat University. (in Thai)

Porter, M. E. (1990). The competitive advantage of nations. *Harvard Business Review*.

<https://hbr.org/1990/03/the-competitive-advantage-of-nations>

Qing, Z., Wang, J., Peng, H., Zhou, Y., Zhu, P., & Zhang, H. (2025). *Study on the development path of rural cultural tourism industry driven by cultural capital--taking longling county of Yunnan Province as an example*. Preprints.org. <https://doi.org/10.20944/preprints202504.2316.v1>

Rare Earths. (2025). *Rare Earths: A Group of 17 Chemical Elements*. <https://rareearths.com/>

Royal Thai Consulate-General, Kunming, China. (2022). *Basic information about Yunnan Province and its surrounding regions* (ข้อมูลพื้นฐานของมณฑลยูนนานและเขตอาณา). <https://kunming.thaiembassy.org/th/page/17366-ข้อมูลพื้นฐานของมณฑลยูนนานและเขตอาณา?menu=5d74d0c215e39c0834004f6e> (in Thai)

Santasombat, Y. (2023). Seeing China's Belt and Road Initiatives (BRI) from a Geocultural Perspective (มองข้อริเริ่มแถบและเส้นทาง (BRI) จากแนวคิดภูมิวัฒนธรรม). *Journal of Anthropology, Sirindhorn Anthropology Centre (JASAC)*, 6(2), 11-38. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jasac/article/view/265291> (in Thai)

Shanghai Metal Market. (2025, 27 April). *Total investment of 1.6875 billion yuan! Yunnan energy investment and CGN wind power secured 375MW of PV indicators in Yunnan*.

<https://www.metal.com/en/newscontent/103300804>

Shanghai Metals Market. (2025, 18 January). *A super-large rare earth ore deposit discovered in Yunnan, China, containing over 470,000 mt of key rare earth elements such as pr-nd, dysprosium, and terbium*. <https://www.metal.com/en/newscontent/103144885>

Tao, D. (2005). *Sustainable upland agriculture development in Yunnan*. Yunnan Academy of Agricultural Sciences. https://open-library.cirad.fr/files/2/253_1138748423.pdf

Teoli, D., Sanvictores, T., & An, J. (2023). *SWOT analysis*. StatPearls.

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK537302/>

Thailand Automotive Institute. (2009). *Study of the potential of China's automotive industry* (รายงานการศึกษาศักยภาพอุตสาหกรรมยานยนต์ของประเทศจีน). <http://data.thaiauto.or.th/iu3/images/stories/pdf/Research/การศึกษาศักยภาพอุตสาหกรรมยานยนต์ของประเทศจีน สรุป.pdf> (in Thai)

Thailand Board of Investment (BOI). (2018). *Yunnan Province* (มณฑลยูนนาน).

<https://chineseinfo.boi.go.th/index.php/eco-t1/54-county-information/county-info61/west-61/248-yunnan-province-61> (in Thai)

- Thailand Business Information Center in China. (2021a). *General information about Yunnan province* (ข้อมูลทั่วไปมณฑลยูนนาน). https://thaibizchina.com/figure_publication/yunnan/ (in Thai)
- Thailand Business Information Center in China. (2021b). *Yunnan announces the new development concept and promotes high-quality leapfrog development in all prefectures and cities* (ยูนนานประกาศแผนการพัฒนาก้าวกระโดดที่มีคุณภาพสูงของทุกเมือง). <https://thaibizchina.com/rule/ยูนนานประกาศแผนการพัฒนา/> (in Thai)
- Thailand Business Information Center in China. (2022). *Yunnan is China's leading clean energy power producer, contributing over 50% of electricity generation to the eastern region* (ยูนนานเป็นแหล่งผลิตไฟฟ้าจากพลังงานสะอาดอันดับหนึ่งของจีน ส่งไฟฟ้าให้ภาคตะวันออกเติบโตกว่าร้อยละ 50). <https://thaibizchina.com/energy-technology-environmentยูนนานเป็นแหล่งผลิตไฟฟ้า/> (in Thai)
- Thailand Business Information Center in China. (2025). *Summary of GDP statistics for 2024 of all 31 provinces/metropolitan areas/districts in China* (สรุปสถิติ GDP ปี 67 ของมณฑล/มหานคร/เขตฯ ทั้งหมด 31 แห่งของจีน). <https://thaibizchina.com/china-economic-business/gdp-china-2024-statistics/> (in Thai)
- Vlados, C. (2019). Porter's diamond approaches and the competitiveness web. *International Journal of Business Administration*, 10(5), 16224-16224. <https://doi.org/10.5430/ijba.v10n5p33>
- Wenqi, C. (2024). *Digital transformation in Chinese agriculture: Economic impacts of smart farming technologies on smallholder productivity*. <https://naukaip.ru/wp-content/uploads/2025/06/MK-2399-2.pdf#page=13>
- Wong, D. (2020). *Yunnan investment profile: Industry, economics, and support policies for businesses*. <https://www.china-briefing.com/news/yunnan-investment-profile-industry-economics-and-support-policies-for-business/>
- World Population Review. (2025). *Countries in the world by population*. <https://www.worldometers.info/world-population/population-by-country/>
- Xinhua. (2024). *1.71kg black truffle found in Yunnan*. <https://www.thestar.com.my/aseanplus/aseanplus-news/2024/12/16/171kg-black-truffle-found-in-yunnan>
- Xinhua. (2025). *Beyond checkboxes: Immersive travel takes hold among Chinese tourists*. <https://english.news.cn/20250507/647e7abba3cb4abda08b14d9ee696376/c.html>

- Yufei, H. (2024). Evaluation of the development effect of rural tourism cultural resources in Yunnan province under the background of scenic village integration. In *2024 12th International Conference on Social Science, Education and Humanities Research* (pp. 171-177). Francis Academic Press.
https://webofproceedings.org/proceedings_series/ESSP/SSEHR%202024/H30.pdf
- Yunnan University. (2024). *YNU scientists use technology to transform agriculture*.
http://english.ynu.edu.cn/2024-05/28/c_991167.htm
- Zhang, Y. (2023). *Research on the impact of the belt and road strategy on China's Yunnan tourism*. Yunnan University Secondary School. https://www.shs-conferences.org/articles/shsconf/pdf/2023/18/shsconf_fems2023_01040.pdf
- Zhang, Z., & Liu, E. (2019). The main influencing factors of Yunnan province's economic growth and empirical research. In *Proceedings of the 2nd International Conference on Economy, Management and Entrepreneurship (ICOEME 2019)*. <http://doi.org/10.2991/icoeme-19.2019.45>
- Zhao, M., Zhang, Q., Liu, L., & Zhang, Q. (2024). Study on the development path of agricultural products e-commerce from the perspective of county. *Academic Journal of Humanities & Social Sciences*, 7(2), 34-44. <http://doi.org/10.25236/AJHSS.2024.070205>
- Zhao, W., Watanabe, C., & Griffy-Brown, C. (2009). Competitive advantage in an industry cluster: The case of Dalian Software Park in China. *Technology in Society*, 31(2), 139-149.
<https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2009.03.008>
- Zhou, R., Zhang, Y., Peng, M., Jin, Y., & Song, Q. (2022). Effects of climate change on the carbon sequestration potential of forest vegetation in Yunnan Province, Southwest China. *Forests*, 13(2), 306.
<https://doi.org/10.3390/f13020306>